

ISTORIE MODERNĂ ȘI CONTEMPORANĂ

DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LOCUITORILOR DIN PLAIUL AREF ÎN PERIOADA ANILOR 1833-1838

VASILE NOVAC*

La Direcția Județeană Argeș a Arhivelor Naționale s-au păstrat mai multe dosare din fondul Subcârmuirii Plaiului Aref, precum și din fondul Prefecturii (Ocârmuirii) de Argeș, care sunt o prețioasă sursă de informare, mai ales despre viața social-economică și politică a Plaiului Aref în perioada anilor 1833-1838.

Primele informații despre Plaiul Aref le avem dintr-o delă din anul 1832, „În pricina a șase sate ce cearcă strâmtori de către arendașul moșiilor unde să află hălăduitori în Plaiul Arefului”¹. La 18 martie 1832, Vornicia Mare din Lăuntru a Țării Românești expediază Ocârmuirii Argeș jalba câtorva sate din Plaiul Aref adresată lui Pavel Kiselev, cu poruncă să cerceteze amândouă părțile și să raporteze:

„1. Care sunt asupririle ce zic jăluitoarii că cearcă de la arendașul acelei moșii;

2. Dă au lăcuitorii acelor sate locurile hotărâte clăcașilor, potrivit cu glăsuirea ecsamplarelor ce s-au trimis pentru aceasta;

3. De sânt numiții în lipsă de cele ce cere dreptățile lor dă la proprietari, să se arate acea neajungere până la câte pogoane să suie din cele de arătură dă fieșcare și cele pentru izlaz, potrivit cu numărul familiilor din fieșcare sat și numărul dobitoacelor lor;

4. În ce chip să urma claca acestora până acum și de când să păzește între dâșii acea răspunderea ce arată, dăslușind întru aceasta, dă este după vre-un scris tocmeala sau numai pă cuvânt dă obicei, care știință, fără zăbavă, trimițând-o la Vornicie, să va da al doilea poruncă dă urmare”². Pe această adresă, ocârmuitorul I. Cătuneanu, la 29 martie 1832, pune următoarea rezoluție: „Secretar, Fiindcă însumi, în persoană, după Sfintele Sărbători, am încredințat pă jăluitoarii acelor sate că voi merge în partea locului spre a face scumpă cercetarea poruncită și au rămas satele mulțumite, acum să se facă lor poruncă către suptocârmuitori:

1-iu. Să înlesnească lor pari și nuiele din pădurile proprietarilor pă a cărora moșii lăcuiesc ca să-și îngrădească locurile dă sămănături;

2-lea. Să sloboază lor toate locurile toate locurile de arătură și să-i însulețeze a le sămăna cu semințe mai multe decât în anul trecut, lângă care să se adaoge și hotărâtele pogoane prin eczemplaruri pentru magaziiile satelor dă rezervă, nefiind volnici arendașii a le vinde la alți streini locuri ale clăcașilor moșii.

* Muzeul Județean Argeș, Pitești.

¹ Arhivele Naționale Direcția județului Argeș, dos. nr. 73/1832, coperta.

² Ibidem, f. 1.

3-lea. Să dăpărteze groaza și spaima ce au în suflet unii din lăcomia [arendășului] în inimile lăcuitorilor;

4-lea. Să sfătuiască pă arendașii care i-au năpăstuit la dijmele și claca anului trecut pă lăcuitori ca să-i despăgubească până la un ban ca, la venirea mea acolo, să nu gălesc și asemenea strâmbătate urmată de dănșii.

Iar, în sfârșit, înpilările să înceteze cu totul, căci împotriva vor cunoaște și pă însuși suptcârmuitorii vinovați”³.

Locuitorii satelor Albești Pământeni și Albești Ungureni, în jalba către Președinte, arată, între altele: „dar fiindcă nouă ne este lăcuința prin munți și prin pietre, unde puținele bucate ce le semănăm, curățăm mărăcini și desigur și, uneori, le dobândim, iar alteori nu, fiind locul cu totul sălbatic, și de multe ori bucate mai mult cumpărăm cu bani, decât să le dobândim din rodul ostnelilor noastre. Și de va rămânea precum ne îndatorează ecemplarurile, noi mai bucuroși sântem să lăsăm acele locuri sălbatic și să ieșim la câmp, în țară, unde ne vom afla locuri de hrană, încai să avem pentru ce da... aceasta proprietarului că, precum vedem, arendașii de acum au început a ne face silnice cereri și mai cu asupră decât cuprinderea ecemplaurilor. Și dacă însuși vede că bucatele le facem cu mari trude și ostneli, și uneori le facem, alteori nu, apoi și toate dijmuirile ni să ia cu încărcătură.

Acum, vedem că unde tăiam lemne din pădure pentru grădini și alte lucrări ale noastre, ei ne oprește, cerându-ne bani și pentru aceasta. Apoi, noi, pentru ce să plătim toate îndatoririle ce sânt în ecemplaruri, când bucate și fânețe nu dobândim, ci și vitele ni le hrănim cu curătura de mugur și acum ne oprește și de la aceea.

Pentru care, cu plângere, jăluim Ecșelenției Voastre ca, privind cu ochi milostivi, asupra a toate jăluirile ce facem, dă a ni să face o dreaptă punere la cale, spre a nu lăsa toți casăle, unde din mica copilărie au lăcuit pă aceste locuri și alți moși strămoși”⁴.

Locuitorii din: Corbeni, Căpățâneni și Poenari reclamă și ei următoarele: „Cu mare plângere, jăluim Ecșelenției Voastre că, după primirea ecemplarurilor Stăpânirii, luându-le în cunoștință toți lăcuitorii acestui Plai Aref, au văzut toate orânduilele întrânsele, precum să îndatorează lăcuitorii către proprietari, cum și proprietarii către lăcuitori. Dar fiindcă nouă ne este lăcuința prin munți și pietre, unde puținele bucate ce le semănăm, curățind mărăcinii și desigurile, uneori la le dobândim iar alteori nu, fiind cu totul locul sălbatic și mei de multe ori bucate mai mult le cumpărăm cu bani decât să le dobândim din rodul ostnelilor noastre. Și de va rămânea ca să plătim după cum ne îndatorează ecemplarurile, noi mai bucuroși sântem să lăsăm acele locuri sălbatic și să ieșim la câmp, în țară, unde ne vom afla locuri de hrană, încai să avem pentru ce da toate aceste proprietarului că, precum vedem, arendașii dă acum au început a ne face silnice cereri și mai cu asupră de coprinderea ecemplarurilor. Și dacă însuși vede că bucatele ce le facem cu mari trude și ostneli, și uneori le facem, iar alteori nu, apoi și toate dijmuirile ni le ia cu încărcătură.

Acum vedem că unde tăiam lemne din pădure pentru grădini și alte lucruri trebuincioase ale noastre, ni se oprește, cerându-ne bani și pentru aceasta. Apoi, noi, pentru ce să plătim toate îndatoririle ce sânt în ecemplaruri, când bucate și fânețe nu

³ *Ibidem*, f. 1 v.

⁴ *Ibidem*, f. 4.

dobândim, ci și vitele ni le hrănim cu cărătură de muguri. Și acum, ne oprește și dă la aceasta”⁵.

Locuitorii satelor Căpățâneni Pământei și Ungureni din Plaiul Aref reclamă pe arendașul Ioan Nicula al moșiei Mănăstirii Vieroș că le face încărcătură la obligațiile lor, „atât la zilele clăcii, că am avut obicei ca să facem câte șase zile pă an și dijmă din zece una, iar din pometuri n-am dat de când ne-am pomenit. iar acest arendaș, nu numai că ne-au luat câte lei 16 de clacă și dă banița de porumb necurățat câte ... și jumătate și cu un cuvânt din toate măruntaiele de dijmă ne-au asuprit și pă cei neputincioși tot asemenea i-au apucat și vre-o văduvă dacă a avut un fecior și l-a înșurat și-au fost ca să șază în casă să o hrănească și de la aceea au luat două clăci, cum și în slujba proprietarului ne-au luat cu încărcătură și din coprirea eczemplanturilor, adică și din 13 lei jos au luat unul, cum și o înțarcătoare ce să vindea pă an în tl. 100 s-au oprit pă jumătate și jumătate ne-au dat ca să o închidem și să plătim dijma. Și sămănând mei, l-au pălit bruma, ca pă un munte ce ne aflăm... și acum ne-au închis și ne-au apucat ca să plătim pentru aceasta tl. 200 și de frică am dat și zapis ca să-i plătim acești bani”⁶. Ei solicită strașnică poruncă „a să cerceta toate aceste asupriri ce face dumnealui susnumitul arendaș”⁷.

Locuitorii din Căpățâneni Ungureni și Pământeni solicită să li e dea lor în arendă, cu prețul ce se va da și altora, prisosul de locuri de semănături, chiar dacă vor fi obligați să-și vândă și hainele de pe ei⁸.

Din octombrie 1832, s-a păstrat și o listă cu acareturile lucrurilor „din metoașele din acest plai” - Aref: Mănăstirea Vieroșul din județul Muscel: Moșie pe care sunt satele Căpățâneni Ungureni și Căpățâneni Pământei, 6 înțarcători, 4 munți, 1 moară și 1 joagăr pe râul Argeș; Mănăstirea Cozia: Moșia cu satele: Jiblea, Șerbănești și Sălătrucel, 2 munți, 4 făcaie pe pâraie mici și 1 pereche case de zid în satul Jiblea cu împrejurările trebuincioase; Schitul Fedeleșoiu, metohul Sf. Pantelimon: Moșia pe care e satul Dângești, o moară pe Apa Seaca, dată în embatic și o cârciumă; Schitul Berislăvești, metohul Sf. Pantelimon: o moșie pe care hălăduiesc 30 de familii din Rădăcinești și 40 familii din satul Berislăvești, 2 cârciumi, 1 moară pe apa Cosică⁹.

Tot din octombrie 1832, se păstrează un tabel cu cantitățile de produse ce se află în plai, cât se consumă în cuprinsul aceluiaș ocol și cât se exportă:

„Felurimea	Suma ce se face	Câtătimea ce merge în trebuința Plaiului	Ce se scoate spre vânzare în altă parte	Ce trepte de oameni întrebuințează acest comerț
0	1	2	3	4
Bucăți scânduri de brad	3.000	-	3.000	Arendașii de moșii le duc prin alte părți spre vânzare

⁵ *Ibidem*, f. 5.

⁶ *Ibidem*, f. 2.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*, f. 3.

⁹ *Idem*, dos. nr. 123/1832, f. 35.

0	1	2	3	4
Bucăți șiță de brad	300.000	50.000	250.000	Lăcuiitorii Plaiului ipac
Șindrilă de brad	200.000	-	200.000	Ipac
Vedre rachiu de prune	3.000	1.000	2.000	Se vinde de locuitori pe la neguțători, povarnagii și alții
Perechi pietre moară	20	-	20	Le vând loc. la stăpânii de mori
Piei de vulpi	60	-	60	Le vând loc. prin târguri
Piei de iepuri	100	-	100	Ipac
Râmători	1.500	500	1.000	Îi trec loc. în Transilvania spre vânzare
Piei	500.000	200.000	300.000	Le încarcă loc. în care și le la orașe spre vânzare și stăpânii de moșii le întrebuințează la căruțe și în alte părți ¹⁰ .

O catagrafie a vitelor, pogoanelor cu semănături și alte produse ale Plaiului Aref, din noiembrie 1832, ne relatează următoarele cifre: 1.796 boi de jug, 520 cai de călătorie și ham, 8.980 iepe, 985 boi neînvățați și 2.090 vaci, 250 berbeci țigăi, 3.060 berbeci de rând, 275 oi țigăi, 11.000 oi de rând, 6.054 capre și țapi, 1.890 râmători, 350 pogoane de vie, „care să lucrează pogonul cu 12 oameni și dă rod cum arăt, însă vedre: 70 de un pogon în an roditor; 40 de un pogon în an de mijloc; 10 de un pogon în an neroditor; 650 stupi de la care când îi retează unul peste altul dă una oca miere și 300 oca ceară; 8 poverni de spirt din rachiu de prune, care poate să lucreze însă: 1.500 vedre în an roditor; 700 vedre în an de mijloc.

Și fabrici de pietre de moară, însă: 1 la satul Turburea și 1 la satul Jiblea, care lucrează unii de la 3 palme până la 7 palme piatra și să vând cu acest preț: Tl. 250 perechea pietre de 7 palme; 200 perechea de 6 palme; 150 perechea de 5 palme; 100 perechea de 3 palme”¹¹.

Primul document la care ne vom referi din fondul Preturii de Argeș, este o strașnică ceartă din partea ocârmuitorului de Argeș împotriva subcârmuitorului Plaiului Aref, din 16 septembrie 1833, pentru că nu i-a trimis știință de apele plutitoare din plai și de câte mori să află în acel ocol. Dacă nu le va expedia în 24 de ceasuri, va trimite mumbașir asupra-i, „cu greu treapăd, ca unui nesilitor și cu proastă purtare la săvârșirea poruncilor”¹².

Într-adevăr, Ocârmuirea a poruncit subcârmuitorului din Aref, la 25 iunie 1833, în baza poruncii Marii Vornicii, să trimită catagrafie de „toată suma morilor i făcailor, ce să află pă fieșcare apă sau eleșteu în acel plai, arătând și pă a cărui moșie să

¹⁰ Idem, dos. nr. 124/1832, f. 34.

¹¹ Idem, dos. nr. 133/1832, f. 52.

¹² Idem, *fond Pretura (Subocârmuirea) Plaiului Aref*, dos. nr. 9/1833, f. 1.

află fieșcare moară, iar pă unde vor fi sate, să se arate și numele satelor”¹³.

La 3 decembrie 1833, se trimite Ocârmuirii de Argeș de la Plaiul Loviști:
„Arătare de suma morilor i făcaelor du prin satele acestui plai, precum să vede:

Mori	Făcae	Stăpânul acestora	Pă ce moșie	Satile	Pă ce apă
0	1	2	3	4	5
	1	Coman Duță	A Mănăstirii Cozii	Șerbănești	Apa Șerbănești
	1	Popa Radu	A Popii Radu	Arifu	Apa Valea
	1	Protopopul Ghiță	Moșia tot a sa		
	1	Popa Ion	Asemenea	-	-
	1	Grigore Crângan	Asemenea	-	-
	1	Logofăt Ghiță Ci...	Moșia Mitropolii	Sălătrucul	Apa Topolog
	1	Diaconul Matei	Ipac	-	-
1		Păhârnicăsa Marghioala Drăgheasca	Moșia tot a dumneai	-	Apa Argeșului
	1	A Mănăstirii Cozii	Moșia tot a Mănăstirii	Jiblea	Codeca
	1	Păh. Marghioala Drăgheasca	Moșia tot a dumneai	Turburea	Turburea
	1	Sfânta Episcopie Argeș	Moșia tot a episcopiei	Brădetul	Vâlsanul
	1	Clucer Nicolae Brătianul	Moșia tot a dumnealui	Găleşel	-
	1	Popa Scocioabă	Moșia tot a sa	Brătieni	-
	1	D. Dincă Brătianul	Moșia dumisale	-	-
	1	Schitul Berislăvești	Moșia tot asemenea	Berislăvești	Salcea
	1	Mănăstirea...	Moșia tot a Mănăstirii	Sălătrucul	Rânsacu
	1	Schitul Berislăvești	Moșia tot a Schitului	Valea Albă	Salca
	1	...dul biserică	Schitul Găiseni	Dăngești	-
	1	Stan Alamă	Ipac	Dăngești	-
1		Ion Drăgoi și Dumitru căpitan	Mănăstirea Vieroșu	Căpățâneni Ungureni	Pă Argeș
	1	Stancu Tileșcu	Moșia tot a sa	Rădăcinești	Rădăcinești

¹³ *Ibidem*, f. 2.

0	1	2	3	4	5
1		Avram Vătășescul i Di Mancea i Ion Mohanu	Moșia Măn. Vieroș	Copăceneni Păm.	Argeș
1		D. armaș Iordache Tită...	Ipac	-	-
4	20 ¹⁴ .				

La porunca Ocârmuirii de Argeș către Subcârmuirea de Arefu pentru catagrafia morilor de pe râul Olt, se răspunde, la 30 octombrie 1834, se decide să se răspundă că asemenea „că asemenea mori în plai, nu sânt”¹⁵.

La Plaiul Aref ajunge porunca Marii Visterii a Țării Românești prin care se decide dărâmarea tuturor morilor de pe Olt care va deveni plutitor. Se hotărăște și taxa ce va fi luată pe primii trei ani: 1836-1839: „1 Pentru mărfuri, producturi și băuturi, câte patru zeci de parale suta de oca; Pentru cărbuni câte douăzeci de parale suta de oca

Pentru plata de orice felurime de lemne câte trei lei, să înțelege însă pluta întreagă, pâ cât poate să ridice apa Oltului, iar fiind mai mici să vor socoti două plute drept una.

Plutirea sării este slobodă de orice plată.... 1835 decembrie 30”.

O poruncă a Ocârmuirii de Argeș, semnată de C. Brătianu, ocârmuitor, și I. Popescu, ajutor, este trimisă Subcârmuirii de Aref cu dispoziția să fie citită de scriitorii satelor în fața locuitorilor plășii. Porunca este trimisă la următoarele sate: Brătieni, Brădetul, Galeșul, Oești Ungureni, Rătunda, Streini Ungureni, Corbeni, Căpățâneni Ungureni, Căpățâneni Pământeni, Turburea, Arefu, Sălătrucu, Dângești, Rădăcinești, Berislăvești, Valea Albă, Stoinești, Sălătrucel, Jibea și Șerbănești¹⁶.

Aleșii satelor: Brătieni, Brădet, Galeș și Rădăcinești confirmă primirea poruncii și se obligă să se conformeze acesteia. Printre aleși, cităm pe Duminică Roșu de la Brătieni, pe Radu Mitru Rizea, Radu Rizea și Radu Nicolae, la Brădet, pe Stoica Vintilă și pe Ion Stoica la Galeș¹⁷.

Ocârmuirea județului Argeș, la 15 septembrie 1833, trimite, la Aref, prima poruncă privitoare la așezarea caselor la linie, cu precizarea că e valabilă doar pentru casele noi, și să nu silească pe nimeni a-și muta casele la linie, dacă sunt în bună stare¹⁸.

Primul protest al locuitorilor din Plaiul Arefu împotriva strămutării caselor la linie este semnat de jurații a trei sate, la 3 aprilie 1834. Ioan Nicolae, jurat, Mihai Constandin jurat, Ioan Ștefan jurat, toți din Berislăvești, Ioan Radu jurat Simion Văsâi jurat Achim Andrei toți jurați din Valea Albă și Iorga Bădescu, Tudosie Bădescu și Ioan Juratu, toți jurați din Rădăcinești. Ei se adresează arhimandritului Mănăstirii Berislăvești, în felul următor: „Noi, toți sătenii după moșia Sfintei Mănăstiri Berislăvești, facem arătare Sfinții tale, că viind porunca Cinstitei Stăpâniri ca să ne strămutăm după unde ne aflăm cu casăle, noi ne rugăm Sfinții Tale ca să-ți faci milă să

¹⁴ *Ibidem*, f. 6

¹⁵ *Ibidem*, f. 15.

¹⁶ *Ibidem*, f. 24.

¹⁷ *Ibidem*, f. 25, 26, 28.

¹⁸ Idem, dos. nr. 10/1833-1836.

faci arătare Cinstitei Stăpâniri, după cum este ființa adevărului, că ședem la loc de munte, câți pă unde ne aflăm acum cu satele, ne este loc cu strâmtoare, dar să ne mai strămutăm, mai vârtos că nu este nici loc, căci ale Sfinții tale să cred mai bine decât ale noastre”.¹⁹ Vlasie Arhimandritul s-a făcut purtătorul de cuvânt al acestor săteni, expediind Ocârmuirii de Argeș următoarea rugămintă: „Prea adevărat este cea din dos jalbă a numiților săteni că pe dealuri și pe râpe își au casele așezate, deși ar fi oareșcare loc așezat pe lângă apa Coische, dar ce folos că această apă nefiind statornică întru închiderea țărmurilor sale, când vine mare, nu numai case prăpădește, ci bolovani cât de mari îi strămută din locul lor.

De aceea, mă rog și eu ca să fie ascultați lăcuiitorii de a nu se mai strămuta din lăcuința lor cea veche”.²⁰ Ocârmuirea Argeș poruncește subcârmuitorului de Aref să studieze împreună cu proprietarul moșiei, și să se străduiască să găsească poziție pentru așezarea caselor jeluitorilor la linie”.²¹ Ca răspuns la raportul subcârmuitorului de Aref, Ocârmuirea Argeș decide, la 1 septembrie 1834: „de vreme ce arăți că altă poziție mai bună pentru aceasta, n-ai găsit, apoi să îngăduiește pă locuitori a șădea tot pe locul care să află, însă să-i îndatorezi a să aduna la un loc și a să așăza întocmai după instrucțiile Stăpânirii”...²².

Pătru Dogar ales, Nicolae Ogradă ales, Gheorghe Frunțeanu ales Niță Mălai comisar, Iorga Frunțeanu Comisar, Popa Georghe și epistatul moșii din Sălătruc scriu Suptocârmuirii de Aref că se vor conforma poruncii privind așezarea caselor la linie, precizând: „până acum, nimeni din lăcuiitori n-a început a preînnoi vre-o casă”²³.

Pătru Trifu, Ghiță Badea, Radu Stroe și Nicolae Greavu, scriitorul satului raportează Suptocârmuirii de Aref, la 30 iunie 1836, că locuitorii fiind ocupați cu munca pământului, „nu le-au stăut mijloc a se muta la linie”²⁴. În aceeași zi, un răspuns similar îl dă satul Uești Ungureni, prin Toma Răduță, Radu Stănciulescu și Manole Greavu, scriitorul satului²⁵. La fel procedează satele: Dăngești, Rădăcinești, Sălătrucel, Jiblea, Brătieni, Brăduleț, Galeș, Arefu, Streini Ungureni, Șărbănești, Corbeni, Brăslăvești, Valea Albă, Stoenesti, Căpățâneni Ungureni, Căpățâneni Pământeni și Turburea²⁶.

La 9 decembrie 1836, Ocârmuirea Argeș trimite Suptocârmuirii de Arefu o poruncă a Marii Vornicii, pentru conformare, cu următoarele instrucțiuni: „îndată ce o va primi, fără zăbavă, a să pune în lucrarea, stăruind cu cea mai de aproape îngrijire, a să duce negreșit le ceruta întocmai îndeplinire cu a-și face fieșcare lăcuiitor pregătirea ce să arată și ca la acea vreme când sânt porunciți a să apuca de clădirea caselor, să se întâmple vre-o împiedecare de vre-o lipsă a trebuincioaselor materialuri.

Iată porunca Dumneata, suptocârmuitorule, mai înainte de a sosi vremea clădirii caselor la linie, preumblându-te din sat în sat, să revizuiești materialele fieșcăruia lăcuiitor spre a fi tot numărul lor cel trebuincios în ființă. Și după ce te vei

¹⁹ *Ibidem*, f. 4-5.

²⁰ *Ibidem*, 5 v.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*, f. 6.

²³ *Ibidem*, f. 13.

²⁴ *Ibidem*, f. 14.

²⁵ *Ibidem*, f. 15.

²⁶ *Ibidem*, f. 16-37.

încredința de adevărata știință, apoi, prin din parte-ți raport, să înștiințezi Ocârmuirea că toți lăcuiitorii hălăduitori într-acea plasă și-au fost pregătite de materialurile trebuincioase, iar de la satele unde vei dovedi că însă nu-și au lăcuiitorii pregătite pă deplin, însuși să stăruiești a-i zori ca să îndeplinească și acea lipsă”²⁷.

Departamentul Trebilor din Lăuntru de care se vorbea mai sus: „Așezarea caselor la linie ce este una din trebuințele atingătoare de datoria acestui Departament coprinsă în articolul 151 din Regulamentul Organic, fiind o legiuire care urmează a se aduce la îndeplinire, Măria sa Vodă, Prea Înălțatul nostru domn, luând în băgare de seamă raportul ce s-au îndreptat de către acest departament asupra unei asemenea înprejurări, au binevoit a să uni cu propunerea [ce] i s-au făcut, dând dezlegare, prin Cînstitul Secretariat al Statului, cu no 2196, potrivit cu chibzuirea Departamentului că adică: Să se dea porunci către ocârmuirile județelor ca să stăruiască către lăcuiitorii țărani de a-și face în curgerea vremii aceștia cuviincioasa pregătire pentru clădirea caselor, iar așezarea și clădirea lor să se urmeze la viitorul mai, deosebindu-să însă dintr-aceasta numai cei din părțile munților, cu care să va urma atunci, după povața înprejurărilor ce va descoperi poziția lor... să îndatoreze pe fieșcare țaran ca, în curgerea iernii aceștia, să-și facă căpuire la trebuincioasele materialuri câte adică sânt curente la facerea unei case cu înprejurarea ei, care materialuri, prin stăruirea suptocârmuitorilor, aducându-le treptelnicește vor fi datori a le avea toate complect la sfârșitul iernii, ca la zi întâi a viitorului mai, când ei rămân doletnici despre câmpeneștele îndeletniciri, îndată să se apuce și de clădirea caselor la locurile ce se vor chibzui de către proprietarii de moșii, luând însă Ocârmuirea în băgare de seamă că în anul viitor, fiind și sorocul Obșteștii catagrafii care neapărat a ei începere urmează să găsească pe toate satele așezate la linie, trebuiește și din partea Ocârmuirii, precum și din partea celorlalți supuși să să întrebuințeze cea mai de nădejde stăruire întru îndeplinirea unui asemenea articol, ca nu cumvași la sfârșitul iernii să se afle vre-un lăcuiitor cu materialele dă facerea casii nepregătite...

Iar pentru satele cele din părțile de su munte la cari, ori pentru că țărani iși au clădirile de lăcuință prin vii și prin dealuri, fără să să afle acolo loc, întâi ca să li să așeze satele în regulă sau pentru că lăcuiitorii munteni, avându-și casele în pometurile lor clădite pe căminuri moștenești și adăpostindu-le toți la un loc și s-ar face nedreptate cu strămutarea din prosperitatea lor și înpilarea lor de a fi clăcași pă alte moșii, aflându-se și ei moșneni, Ocârmuirea va cerceta cu mare scumpătate și pentru câte din satele de munte va cunoaște că pentru cuvintele de mai sus, nu este puțință nici iartă poziția lor a să aduna la un loc, să alcătuiască listă cu deslușire de înprejurarea fieșcăruia sat, arătând și câți dintre cei ce sânt moșneni alcătuiesc un moș și să o trimiți la Departament spre a să da dezlegare, luând însă Ocârmuirea în băgare de seamă că și în părțile muntelui nu pot fi toate satele întru această... neputință ca să puie la regulă, mai cu seamă cele ce sânt așezate pe șesurile după țarmurile apelor care, deși sânt în munți, dar lărgimea unor asemenea șesuri întinse, firește iartă așezarea lor pă linie”²⁸.

La 10 decembrie 1836, Suptocârmuirea Plaiului Aref scrie pârșcălabilor și aleșilor satelor că, în conformitate cu poruncile Stăpânirii, până la alcătuirea Catagrafiei, toți locuiitorii satelor să se așeze la linie. Ocârmuirea stăruiește ca în

²⁷ *Ibidem*, f. 57.

²⁸ *Ibidem*, f. 45 și 55.

această iarnă, toți locuitorii să-și procure materialele necesare, iar de la 1 mai, să înceapă clădirea caselor și anexelor acestora. De aceea, suptocârmuitorul să oblige pârcălabii și aleșii satelor să stăruiască pe lângă locuitori pentru conformare²⁹. Ocârmuitorul C. Brătianu și ajutorul său, I. Popescu, transmit suptocârmuitorului de Aref, la 12 decembrie, și copia poruncii Marii Vornicii, spre conformare³⁰.

La 7 decembrie 1836, marele vornic M. Ghica trimite o nouă poruncă ocârmuitorilor prin care-i obligă să ia legătura cu proprietarii moșiilor din județ ca să dea sătenilor mijloacele de care au nevoie pentru reclădirea caselor. Spre executarea acestei porunci Suptocârmuirea de Aref scrie în acest sens următorilor proprietari de pământ din Plai: arhimandritul Vlasie de la Schitul Berislăvești, arendașul Oeștilor, Iancu Bucțnescu – Bucșănești, Costandin Popescu – Spini, Ioan Deodosie din Jiblea, Șerbănești și Sălătrucul, Vistierul Frunzeanul din Vieroși, arendașul din Galeș și Brădet, Mihai Brătianu din Dângești și Drăghici Brătianu din Sălătruc³¹.

Vistierul Ștefan Frunzescu, la 17 decembrie 1836, răspunde Suptocârmuirii de Aref că pentru satele: Corbeni, Bădetul, Căpățânenii Ungureni și Căpățânenii Pământeni, precum și Turburea și parte din Brătieni, se va conforma dispozițiilor privitoare la așezarea caselor la linie³². Vlasie arhimandritul, la 17 decembrie, răspunde în același spirit³³.

În ziua de 14 decembrie, răspund pentru conformare și aleșii satelor: Streini Ungureni (Tudor Buriul, Grigore Cornea, Nicolae Dănuță), Corbeni (Gheorghe zet Bădilescu, Niță al Popii, Pătru Popii), Oești Ungureni (Toma Răduți și Nicolae Greavu) și ai satului Rătunda Oești (Pătru Trifu, Radu Stroie și Ioan Mirtrofan)³⁴.

Ion Nicolae, Grigore Marin aleșii satului Brăslăvești, cu Mitu pârcălabu și cu scriitorul Ștefan din același sat, cu Savul sin Radu și David sin Stan aleșii din Valea Albă și Stoenesti confirmă primirea poruncii privitoare la așezarea caselor la linie pe care o vor pune în lucrare³⁵. Porunci similare sunt semnate de: aleșii satului Jiblea (Radu Porfire, Ghiță Dăpleșu, și Șarban Călviul), Șerbănești (Nicolae Porfire, Ion Mihaiu, și Duță Porfire), Sălătrucelușl (Ivan Răhanu, Pătru Olariu și Ila Ungureanu). Raportul este scris de Ion Oprea, scriitorul satului Jiblea³⁶. Din

Despărțirea 3-a, raportul de conformare este semnat de: Iordache Stoicescu, Miu Țepuși și Pârvu Vătășescu, aleșii satului Căpățâneni Pământeni, Saharia Panhali, Simion Rață și Vasilie Măgănuță, aleșii satului Căpățâneni Ungureni și de către: Mihăilă Petearu, Gheorghe Manolescu și Dan Ungureanu, aleșii satului Turburea³⁷. De la Despărțirea I, semnează de conformare: Duminică Roșu, Grigore Bădescu și Radu Șendrescu, aleșii satului Brătieni, Dumitru Rizi, Ion Manea și Radu Nicolae din Brădet, precum și: Stoica Vintilă, Ion Stoica și Grigore Brihan din satul Galeș³⁸. Din

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*, f. 46.

³¹ *Ibidem*, f. 49-50.

³² *Ibidem*, f. 58.

³³ *Ibidem*, f. 59.

³⁴ *Ibidem*, f. 60.

³⁵ *Ibidem*, f. 61.

³⁶ *Ibidem*, f. 62.

³⁷ *Ibidem*, f. 68.

³⁸ *Ibidem*, f. 69.

Despărțirea 4-a, semnează: Pătru Dogarul, Gheorghe Iordan Ioan Cărpeniștean, aleșii din Sălătruc și scriitorul satului C. Partărescu, și aleșii din Aref: Ion Tomoi, Din Meilă, și Ghiță sin Niță, împreună cu scriitorul Ion Stănciulescu³⁹. La 16 decembrie 1836, răspunde în același sens și Nicolae Pop, epistatul moșiei Galeșul⁴⁰. La 23 decembrie, același lucru îl va face și logofătul Ghiță, epistatul moșiei Sălătrucu⁴¹.

Din anul 1834, ni s-a păstrat și o delă privitoare la „înscierea puțurilor și a fântânilor”. La cererea Ocârmuirii de Argeș, în baza poruncii Marii Vornicii, și la solicitarea „Înalt Ecseleția sa d. plenipotent prezident către Sfatul Administrativ, din 7 aprilie 1834, la 1 aprilie 1835, Suptocârmuirea de Aref trimite următoarea *Însemnare de câte puțuri și fântâni să află în tot coprinsul acestei plăși*:

Fântâni	Puțuri	
6		În satul Brădetul, unde este loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețată și a să ținea în bună stare, cu apă ușoară și bună de băut
1		În satul Sălătrucelul însă 3 la loc de munte și cu înlesnire a fi înfrumusețată și a să ținea în bună stare, cu apă bună de băut și 4 asemenea, dar apa este grea și vara seacă.
6		În satul Rădăcinești, însă 3 la loc de munte și cu înlesnire a fi înfrumusețate și a să ținea cu bună stare, cu apă bună de băut și ușoară trei asemenea, dar apa este grea și vara seacă
	1	nă de băut și ușoară și vara seacă În satul Corbeni, asemenea. În satul Rătunda Uești – asemenea. În satul Uești Ungureni – asemenea. În satul Căpățâneni Pământeni – asemenea.
4		le munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețate
5		Și a să ținea în bună stare, cu apă bună de băut și ușoară și 1 asemenea, dar apa este grea și vara seacă.
7		În satul Galeșul, însă 4 la loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețate și a să ținea în bună stare, cu apă bună de băut și ușoară și 4 asemenea, dar apa este grea și vara seacă.
2		În satul Stoenesti, însă una la un loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețată și a o ținea în bună stare, cu apă bună de băut și ușoară și una asemenea, dar apa este grea și vara seacă.
1		În satul Jiblea, unde este la loc de munte și este cu bună stare, cu apă bună de băut și ușoară. În satul Valea Albă, unde este loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețată și a să ținea în bună stare, cu apă ușoară și bună de băut.

³⁹ *Ibidem*, f. 70.

⁴⁰ *Ibidem*, f. 71.

⁴¹ *Ibidem*, f. 72.

Fântâni	Puțuri	
6		În satul Berislăvești, însă 4 la loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețate și a să ținea în bună stare și una asemenea, dar vara seacă.
20		În satul Arifu, însă 11 la loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețate și a să ținea în bună stare și 9 asemenea, dar vara seacă.
4		În satul Sălătrucul, însă 3 la loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețate și a să ținea în bună stare și alta asemenea, dar vara seacă.
8		În satul Șărbănești, însă 4 la loc de munte și este cu înlesnire a fi înfrumusețate și a să ținea în bună stare și 4 asemenea, dar apa este grea și vara seacă” ⁴² .

O altă delă se referă la schimbarea suptocârmuitorului și așezarea unor amployați. La 5 aprilie 1835, Ocârmuirea județului Argeș numește vremelnice pe armașul Iordache Titopolescu ca suptocârmuitor al Plaiului Aref, în locul slugerului Alecu Furduescu, ca secretar la județul Râmnicul Vâlcea. Cu această ocazie, se atrage atenția noului subcârmuitor: „mergând la pomenitul plai, să primești de la d. sluger a-și paradosi toate hârtiile, precum și socoteală să-ți dea de orice bani va fi primit până acum din următorul trimestru de aprilie, anume de la fieșcare sat, câte cât au primit, supt iscălitura d. și apoi, însă, cercându-te cu atribuțiile acestei slujbe, să te silești cu cea mai mare și vie bărbăție întru punerea în lucrare a poruncilor ce vor fi încă nesăvârșite, spre a nu se ivi niscavai cusururi la orânduilele ce spânzură de datoriile unui suptocârmuitor. Și Ocârmuirea va rămânea datoare a recomandarisi Stăpânirii sârguința și buna d. purtare, ce vei arăta întru aceasta”⁴³.

La 7 mai 1835, suptocârmuitorul de Aref este invitat să vină el și scriitorul său la fiecare sfârșit de trimestru pentru a iscăli într-o condică a Ocârmuirii, fără a mai fi chemați⁴⁴.

Ocârmuitorul C. Brătianu și secretarul G. Enescu invită pe subcârmuitorul de Aref, la 5 august 1835, să cheme pe toți „proprietarii... adică caftanlâi, fii de boieri, neamuri, postelnice” etc. să facă alegere de alți subcârmuitori. Să trimită la Ocârmuire tabel cu ei, cu funcțiile lor și cu adresa unde se află⁴⁵.

Slugerul Costache Tigveanu, ales subocârmuitor al Plaiului Aref, adresează locuitorilor din cuprinsul plaiului un apel, în 30 de puncte, pe care nu-l mai comentăm fiindcă-l vom reda în întregime în Anexa I, cuprinzând principalele sarcini viitoare, care vor trebui îndeplinite întocmai, legate de îndeplinirea întocmai a tuturor poruncilor Stăpânirii, de raportarea bilunară a principalelor activități și evenimente din sat, de stăpîrea tuturor abuzurilor din partea dregătorilor satului, de înlăturarea furtișagurilor și altor netrebnicii, de lupta împotriva lupilor, ciorilor și altor animale care afectează vitele și semănăturile, de introducerea dreptății, de consultarea în problemele

⁴² Idem, dos. nr. 8/1834, f. 1-4.

⁴³ Idem, dos. nr. 13/1835, f. 1.

⁴⁴ *Ibidem*, f. 3.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 5.

importante a proprietarilor, arendașilor sau epistaților moșiilor, de progresul așezării caselor la linie, de mergerea la biserică duminicile și la sărbătorile importante etc.

la 7 noiembrie 1835, satul Streini Ungureni arată că au citit porunca Suptocârmuirii cu no 5776 în 30 puncturi în auzul tuturor și se vor conforma. Semnează: aleșii: Ion Budreati, Pavel Turcu și Nicolae Dinulescu, comisarii: Ilie Gâlceavă, Toma Petrică și Dumitru Săvulescu și Bucur Pârcălabu „cu tot satul”. Similară e și scrisoarea satului Corbeni semnată de Iacov Lung, Gheorghe al Dinii și Gheorghe Zărnescu - aleși, de comisarii: Niță sin Popa, Ion sin Dumitru și Gheorghe al Stancii și de „Neculaie Pârcălabu cu tot satul”⁴⁶.

La 21 octombrie 1835, Ocârmuirea județului Argeș trimite slugerului Costache Tigveanu, noul subcârmuitor al Plaiului Aref dispoziții privind luarea în primirea a postului de la vechiul subcârmuitor, Iordache Titopolos, împreună cu instrucțiunile postului, în 38 de puncte, pe care le vom prezenta integral în anexa nr 2.

La 30 octombrie 1835, Costache Tigveanu raportează Ocârmuirii că se va conforma poruncii nr. 7052, că a luat în primire de la Iordache Titopolescu hârtiile, dar acestea le-a găsit în neorânduială, „nefiind unile trecute în Registru și așezate prin deli fără orânduială”⁴⁷.

Pe data de 9 octombrie 1835, Ocârmuirea Argeșului, în conformitate cu dispozițiile în vigoare, somează pe clucerul Costache Tigveanu, în vederea satorinicirii pe post să trimită chezășii destoinice. Tigveanu a luat chezășie de la vistierul Ștefan Furduescu⁴⁸.

Ocârmuirea Argeș solicită Suptocârmuirii de Aref, ca la 19 noiembrie să trimită toți proprietarii de moșie din plai la Pitești, în vederea alegerii deputatului județean în Obșteasca Adunare⁴⁹. Spre îndeplinirea acestei dispoziții, s-au trimis înștiințări: vistierului Ștefan Frunzescu și Iancu Bucșănescu, la 14 noiembrie⁵⁰. Ștefan Frunzescu și Iancu Bucșănescu răspund la 16 noiembrie că au fost la Pitești și fiind bolnavi nu pot să meargă la alegerile din 19 noiembrie, dar au rugat pe Ioniță Brătianu să voteze și pentru ei, așa cum va socoti⁵¹.

La cererea Ocârmuirii de Argeș, este trimis Apostol Pănciulescu, ajutorul subcârmuitorului Plaiului de Aref, la Pitești, pentru depunerea jurământului, în conformitate cu prevederile Regulamentului Organic⁵².

Dregătorii Ocârmuirii Argeșului și ai Plaiului Aref s-au preocupat mai întâi de strângerea capitației. În ianuarie 1837, C. Brătianu și ajutorul său, I. Popescu atrag atenția lui Costache Tigveanu că din trecutul trimestru nu a trimis suma de lei 60 și parale 20 și-l somează s-o trimită în 24 de ceasuri⁵³.

Suptocârmuirea Plaiului Aref expediază Ocârmuirii, la 5 ianuarie ora 6 următoarele sume „Din banii capitații urmată la trimestrul dă ghenar, mai însumându-să:

⁴⁶ *Ibidem*, f. 15.

⁴⁷ *Ibidem*, f. 18.

⁴⁸ *Ibidem*, f. 21.

⁴⁹ *Ibidem*, f. 23 și 28.

⁵⁰ *Ibidem*, f. 27.

⁵¹ *Ibidem*, f. 28.

⁵² *Ibidem*, f. 40.

⁵³ *Idem*, dos. nr. 4/1837.

Lei	Par.	
2250	-	într-o mie sfaști
315	-	în zece galbeni #
630	-	în șaizeci ruble

3195 trei mii o sută nouăzeci și cinci de la birnicii plugari din acest plai”⁵⁴.

La 25 ianuarie, s-au mai trimis din banii capitației „plugarilor muncitori, pă următorul trimestru dă ghenarie două mii două sute șaptezeci și doi de lei și douăzeci parale”, împărțiți în: 800 sfaști, 10 galbeni și 15 ruble⁵⁵.

Stolnicul Ioan Socolescu din Pitești, la 3 mai 1837, reclamă Ocârmuirii Argeșului pe subcârmuitorul Plaiului Loviștii că nu i-a înapoiat decât jumătate din banii luați de sat lui Tudosie din Rădăcinești, patentar, care este isprăvnicel la moșia sa din Stoenesti, și fiindu-i chezaș i s-au oprit lui banii și nu a luat măsuri nici cu Păun din Stoenesti care au fugit de la o povarnă a sa cu simbria luată pe două luni înainte și furând și două oca de pește, în valoare totală de lei 35. I s-a luat o vacă de zălog, care a fost luată cu forța înapoi de un Nicolae Văncilă⁵⁶.

La 29 iulie 1837, Ocârmuirea Argeșului scrie subcârmuitorului Plaiului Aref să trimită pe patentarul negustor Dumitru la Pitești, pentru că de când a fost trecut în categoria patentarilor nu și-a plătit obligațiile legale, pe care le-a achitat starostele negustorilor⁵⁷. Mai târziu, Ocârmuirea sugerează subcârmuitorului de Aref să-l caute pe Dumitrache patentarul la Jiblea⁵⁸. La 16 august Subocârmuirea Aref informează Ocârmuirea că holteiul Dumitrache Constandin din Jiblea nu se poate trimite la Pitești, fiind bolnav⁵⁹.

La 17 septembrie 1837, N. Cătănești, îndeplinitorul datoriilor de otcârmuitor și secretar, poruncește strașnic la Aref să fie anunțai sătenii în mai multe rânduri să strângă banii pe octombrie, dar să nu înceapă strângerea lor până la începutul lunii:

„Iar de la întâi octombrie, să se înceapă primirea banilor și cel mult în trei rânduri să se istovească fieșcare lăcuitor, căci de să va vedea întârziere la a lor împlinire, apoi să va cunoaște că au lăsat Suptocârmuirea și această poruncă în nelucrare și va lua Ocârmuirea și pentru aceasta osebite măsuri prin care, la sorocita vreme, de către Cinstita Vistierie să ia sfârșit istovirea banilor și gătirea socotelilor, ca după aceasta să rămâie și lăcuitorilor vreme de răsuflare pentru în parte-le trebuințe”⁶⁰.

Pe data de 18 noiembrie, ocârmuitorul Ioan Prijbeanu certifică primirea banilor trimiși de la Aref la 18 noiembrie 1837⁶¹.

Așezarea caselor la linie a constituit una dintre preocupările majore ale tuturor dregătorilor mari și mici din Plaiul Aref și de la Ocârmuire, începând cu anul 1837. La 2 ianuarie, Deodosiu, arendașul moșiei Jiblea răspunde Subcârmuirii de Aref că se va

⁵⁴ *Ibidem*, f. 3.

⁵⁵ *Ibidem*, f. 10.

⁵⁶ *Ibidem*, f. 79.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 80.

⁵⁸ *Ibidem*, f. 83.

⁵⁹ *Ibidem*, f. 84.

⁶⁰ *Ibidem*, f. 90.

⁶¹ *Ibidem*, f. 109.

conforma poruncii privind așezarea caselor la linie⁶².

Gheorghe arendașul din satul Urși, Pătru, Ghiță și Neculae aleșii satului, răspund: „Am primit Cinstita poruncă cu no 6090 pentru ca să se mute casăle la linie și sânt următorii, dară pă această moșie nu să poate a le face pă linie că este locul împotriva, dar casăle după pădure le vom aduna după poruncă”⁶³. Arendașul moșiei Bucșănești răspunde, în numele proprietarului, că se vor conforma poruncii pentru așezarea caselor la linie⁶⁴.

Arendașul moșiei Jiblea, Deodosie, raportează Subcârmuirii de Aref că până când nu va lua Mănăstirea dezlegare de la Marea Logofeție Bisericească nu va permite clăcașilor să taie lemne pentru mutarea caselor la linie: „am și dat de știre satelor a nu să îndrăzni să taie cel mai mic lemn, până ni să va porunci de al doilea de Mănăstire”⁶⁵. La 15 ianuarie 1837, Mănăstirea Cozia scrie arendașului Deodosie să alcătuiască listă cu numele fiecărui clăcaș și cu materialele lemnoase necesare⁶⁶.

La 12 ianuarie 1837, C. Brătianu ceartă pe subcârmuitorul din Aref că n-a dat nici un raport de înaintarea lucrării privind așezarea caselor la linie și-i pune strașnică îndatorire „să iei și cuviincioasele măsuri... ca în soroc de patru zile cel mult să înștiințezi Ocârmuirea ce înaintare au luat această punere la cale”⁶⁷. Spre conformare, Suptocârmuirea de Aref trimite aleșilor și pârcălabilor satelor dispoziția ca în trei zile să întocmească liste „de câți oameni și-au primit lemnele trebuincioase pentru clădirea altor case la linie”, dacă nu le va trimite mumbașir cu plata a câte lei 5⁶⁸.

Ocârmuirea Argeșului scrie Subcârmuirii de Aref, la 21 ianuarie, să se înțeleagă cu părinții egumeni pentru întocmirea listelor cu materialul lemnos în cel mult zece zile⁶⁹. Aleșii, pârcălabii și scriitorii satelor Plaiului Aref primesc poruncă „să faceți listă de câți lăcuiori anume vor fi cu casăle putrede și nu se vor putea duce la locul unde li să vor arăta dă linie, precum și câte lemne le fac trebuință de a clădi case noi... după care alcătuiindu-să zisa listă o vei duce la părinții egumeni, stăpânii acei moșii mănăstirești care iscăbind-o (în soroc dă trei zile cel mult) să o trimiți la Suptocârmuire, fără zăbavă”⁷⁰.

În martie 1837, Ocârmuirea Argeș expediază la Aref o nouă poruncă al Marii Vonicii privind așezarea caselor la linie, pentru întocmai conformare., din care cităm:

„1. Fiindcă cuvântul de așezarea casilor la linie nu însemnează stricarea sau mutarea a tot satul... ci însemnează o obștească strângere a caselor fieșcăruia sat la un loc, care case, cu prilejul acestei strângeri, să fie așezate după o oareșcare regulă pă linie, fiind acesta singur un mijloc al asigurării măsurilor polițienești, prin comunicația soțială a sătenilor spre un asemenea sfârșit... pentru așezarea din nou acelea să vor clădi iarăși după o asemenea închipuire, adică într-o adunare cât să va putea de strâns și în mai multe ulițe corespunzătoare cu chendru (centru), iarăși într-un șir sau două de case

⁶² Idem, dos. nr. 5/1837, f. 1.

⁶³ *Ibidem*, f. 2.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 3.

⁶⁵ *Ibidem*, f. 4.

⁶⁶ *Ibidem*, f. 5.

⁶⁷ *Ibidem*, f. 7.

⁶⁸ *Ibidem*, f. 8.

⁶⁹ *Ibidem*, f. 9.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 10.

clădite numai într-o lungime...

2. Asupra regularisirii satelor după oricare dintr-aceste două categorii, bordeiele de locuință vor lipsi cu totul, fiind învederat că totdeauna lăcuința încăperi clădite deasupra pământului este mult priincioasă la opșteasca sănătate și dacă în linia ulițelor satelor vor cădea și niște asemenea bordeie, să vor prefăce negreșit în casă regulată.

3. Lăcuiitorii ce-și clădesc casele din nou pot întrebuința și din materialurile caselor celor vechi, care vor fi bune și potrivite cu trebuința, îndeplinind cu din nou numai acele câte le vor lipsi.

4. Toți câți sub cuvânt de proprietate s-au vârat și să cearcă a să vâri cu lăcuința prin dealuri la câte un pogon și două de vie ce le au înfundate, aceia să vor trage la regulă pă aceleași proprietăți de unde își îndestulează sau de unde s-au strămutat, fiindcă viile înfundate nu pot intra în rândul proprietăților de lăcuință, ci în rândul sădirilor ce să clădesc pentru spiculație...

5. Dacă unii din cei ce lăcuesc într-o vie își vor avea adevărata proprietate și de moșie chiar într-același trup, apoi ca să se păzească unora ca acestora dreptul proprietății, iar după alt chip ca să se regularisească și a lor strângere la un loc, să va însemna o parte dă loc cu oareșcare întindere chiar pă același trup de moșie și unii ca aceștia acolo vor clădi încăperile care să înțelege că toți moșnenii întrupează un sat regulat pă singura lor proprietate.

6. Întruna și aceiași categorie să pot socoti și moșnenii din părțile muntelui ce își au lăcuințele lor împrăștiate pă la feluri de locuri, stăruind pentru câte o livade de pomi ce o au clădit lângă satele lor și suferind o deosebită înstrăinare și sălbăticiere despre soțietatea conlocuitorilor.

7. Și, în sfârșit, Ocârmuirea să îndatorează ca îndeletnicirile sale asupra lucrărilor acestui articol să fie soglăsuite și unite cu d.d proprietari ai moșiilor de la care Stăpânirea nădăjduiește o deplină sprijinire care... făgăduiește proprietarilor un însemnător folos⁷¹.

Subcârmuirea de Aref trimite copie după noua poruncă a Departamentului Trebilor din Lăuntru proprietarilor din Plai: Egumenul Cozianul la Jiblea, Arhimandritul Vlasie la Brăslăvești, Vistierul Ștefan Frunzescul la Vieroș, Iancu Bucșănescu la Bucșenești, paharniceasa Marghioala Drugăneasca la Oiești și polcovnicul Drăghici Borănescu la Mitropolie⁷².

La satul Brăslăvești erau necesare următoarele materiale:

Nr. lăc.	Temee	Grinzi	Stâlpi	Podină	Lați	Căpr.	Blăni	Vârghini	Șindrilă	Cosoroabe	Moșia Schit. Scăueni
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	4	6	6	200	30	12	4	40	-	8	Ivan Dintenos

⁷¹ *Ibidem* f. 23 și 43.

⁷² *Ibidem*, f. 24.

2.	4	6	6	150	30	12	4	40	-	8	Tecul din Băcheni
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.	4	6	6	200	40	12	6	30	-	8	Matei din Rbăița
4.	4	6	6	200	40	12	6	40	-	8	Radul lui Dobre
5.	4	6	6	200	40	12	6	40	-	8	Ene Zanfir
6.	4	6	6	200	40	12	6	40	-	8	Dincă
7.	6	6	6	200	40	12	6	40	-	8	Nicolae Curpeș
8.	4	6	6	200	40	12	6	40	-	8	Iorga Buclea
9.	4	6	6	200	40	12	6	40	-	8	Păun Șarban
10.	4	6	6	200	40	12	6	40	-	8	
11.	42	60	60	1950	380	120	56	390	-	80	

Adică zece case sânt a li să dea lemnele de mai sus. Pentru care am iscălit, Costache Popescu pentru Sfinția sa părintele Cozianul. Eu Nicola, Eu Grigore Marin, Eu Mihai Castori, Ștefan scriitorul satului No 18⁷³.

Mihai Brătianu, arendașul moșiei și aleși satului Diaconești: Ion Frunteanu, Nica Goleescu și Neagoe Cloșcaru semnează lista cu materialele de construcție necesare locuitorilor din satul lor:

Nr. lăc.	Satul Diaconești	Temee	Grinzi	Stâlpi	Podini	Lați	Căpr.	Blăni	Vârghini	Șindrila	Cosoroabe
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vintilă Zidaru	6	8	6	300	40	12		80		8
2.	Marin Șelaru	-	-	-	-	4	-		-		4
3.	Florea Baci	4	-	-	-	4	-		-		4
4.	Ioniță sin Florea Baci	-	-	-	-	4	-		-		8
5.	Mihai Ciulu	6	8	6	300	40	12		80		8
6.	Stătică Frunteanu	6	8	6	300	40	12		80		8
7.	Nicolae Cinpoacă	4	8	6	-	12	12		30		4
8.	Ion Cinpoacă	6	4	-	-	4	-		40		4

⁷³ *Ibidem*, f. 32.

9.	Ion Ungureanu	6	8	6	300	40	12		80		8
10.	Preda Dorobanțu	6	-	-	-	8	12		40		8
11.	Onea Streinu	6	8	6	300	40	12		80		8
12.	Oprea Bojan	6	8	6	300	40	12		80		8
13.	Stan Alamă	6	8	6	300	40	12		80		8
14.	Ion Stelea	6	-	-	-	8	-		-		-
15.	Nicolae Ploscaru	6	8	6	300	40	12		80		8
16.	Ion Funțeanu	6	-	-	-	8	-		20		8
17.	Busuioc Tatulici	6	8	6	300	40	12		80		8
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
18.	Din Cloșcaru	6	8	6	300	40	12		80		8
19.		92	92	66	3000	492	144		930		120” ⁷⁴ .

Ion Nicolae, Grigore Marin, Mihai Năstase, aleșii satului Brăslăvești împreună cu scriitorul satului alcătuiesc lista cu materialele necesare pentru 17 clăcași, listă adevărată și de Vlasie arhimandritul din Brăslăvești, la 24 februarie 1837.

Nr. lăc.	Temee	Grinzi	Stâlpi	Podină	Lați	Căpr.	Blăni	Vârghini	Șindrilă	Cosoroabe	Moșia Mănăstirii Brăslăvești
1.	4	3	22	100	40	12	4	40	-	8	Niteanu
2.	4	8	4	100	40	12	4	40	-	8	Tănase
3.	4	8	6	80	40	12	4	40	-	8	Mitu Căpruel
4.	4	8	-	100	40	12	4	40	-	8	Pavel Belitul
5.	4	4	-	100	40	12	2	40	-	8	Ion Căpruceanu
6.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	8	Mareș
7.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Nicolae Căprarul
8.	4	4	6	100	30	12	-	40	-	8	Grigore Marin
9.	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Ilinca Văduva
10.	4	6	8	100	40	12	-	40	-	8	Manole Stoian

⁷⁴ *Ibidem*, f. 33.

11.	4	-	-	-	-	-	-	12	-	8	Nicolae Pulăi
12.	4	8	6	-	40	12	-	40	-	8	Radu Oltean
13.	4	8	6	80	40	12	4	-	-	8	Stoica
14.	4	-	-	-	-	12	4	-	-	8	Costandin
15.	4	6	6	-	40	12	2	-	-	8	Pătrul
16.	4	6	6	-	30	12	-	-	-	8	Ioan grimulu
17.	4	3	6	-	20	12	-	20	-	8	Pătru Gălgan
18.	65	72	76	730	440	156	28	352	-	120 ⁷⁵ .	

Iorga Bădescu, Ion Șelaru și Tudosie Bădescu, aleși satului Rădăcinești raportează, la 30 ianuarie 1837, nevoile de materiale ale moștenitorilor, în număr de 21 și ale altor patru locuitori, probabil clăcași:

Nr. lăc.	Satul Rădăcinești	Temee	Grinzi	Stâlpi	Podină	Lași	Căpr.	Vârghină	Șindrilă	Cosoroabe
1.	Floarea Văduva	-	-	-	-	12	10	-	-	-
2.	Ene Tomoiu	6	2	-	100	-	-	-	-	-
3.	Mitul Tomoiu	-	-	-	-	14	12	-	-	-
4.	Ion Rădulescu	-	-	-	-	-	10	10	-	-
5.	Neculae Bondoc cel Mare	-	4	-	-	20	12	-	-	-
6.	Ion al Popii	6	6	6	100	-	6	-	-	-
7.	Ion Lungu	6	-	-	100	10	-	-	-	-
8.	Sandu Lontie	6	-	-	-	10	12	-	2	-
9.	Lontie Râncăi	6	8	6	200	40	12	60	8	-
10.	Ivan Lungu	6	8	6	200	40	12	60	8	-
11.	Radu de la Brad	6	8	6	200	40	12	60	8	-
12.	Catrina Văduva	-	4	-	-	20	6	-	-	-
13.	Ilie Lupu	-	-	-	40	10	6	-	-	-
14.	Ștefan Lupu	-	-	-	-	6	4	-	-	-
15.	Stan Măracine	6	6	6	200	40	12	60	8	-
16.	Dumitru Civiță	-	-	-	-	15	-	5	-	-
17.	Iorga Diconescu	6	6	6	200	40	12	60	8	-
18.	Ghiță Bănicioiu	-	4	-	-	20	12	-	4	-

⁷⁵ *Ibidem*, f. 45.

19.	Ion Băncioiu	6	6	6	200	40	8	40	4	-
20.	Toma Simon	6	6	6	200	35	12	50	8	-
21.	Sandu Tomoiu	6	8	6	300	40	12	60	8	-
Cei moșteni										
1.	Sandu Protesei	6	4	4	100	25	8	30	8	-
2.	Duță Lionte	-	-	-	-	5	-	-	-	-
3.	Pătru Avrămescu	-	-	-	-	8	-	-	-	-
4.	Radu Avrămescu	-	-	-	50	-	-	-	-	-
5.		78	80	58	2200	478	164	535	82 ⁷⁶	

La 4 februarie se alcătuiește necesarul de material lemnos pentru 41 de locuitori ai satului Jiblea, cu știrea Lui Vlasie arhimandritul:

Nr. lăc.	Satul Jiblea	Teneie	Grinzi	Cosoroabe	Stâlpi	Bârne	Căpr.	Lați	Podină	Blane	Șindriță
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Gheorghe Murăș	4	6	6	6	-	12	40	200	4	-
2.	Stan Doască	4	6	8	6	-	12	40	200	4	-
3.	Mitu Torșagă	-	6	8	-	-	12	40	-	-	-
4.	Maria Bunoe	-	6	8	-	-	12	40	-	-	-
5.	Ioana Târzasca	-	6	8	-	-	12	40	-	-	-
6.	Nicolae sin Din Miurăt	-	6	8	8	-	12	40	-	21	-
7.	Gheorghie Duminică	4	6	8	6	-	12	40	-	5	-
8.	Ion Belasu	6	8	8	8	40	12	50	200	-	-
9.	Mihai Simfera	6	8	8	8	40	12	50	300	5	-
10.	Tănase Mustea	5	8	8	6	40	12	40	300	5	-
11.	Drăghici Mustea	4	6	8	8	40	12	40	250	4	-

⁷⁶ Ibidem, f. 46.

12.	Busu Mustea	4	8	8	8	-	12	40	100	-	-
13.	Gheorghe Mușoiu	2	-	5	-	-	6	20	100	-	-
14.	Ioan Știrbu	5	8	8	8	40	12	40	200	-	-
15.	Nicolae Rudeanu	3	-	-	-	-	-	-	200	-	-
16.	Nicolae Țârdel	3	8	4	-	-	12	40	50	-	-
17.	Nicolae sin Tudosie Bărăgan	5	8	8	10	40	12	40	300	4	-
18.	Sim Ungureanu	4	8	8	8	40	12	40	300	4	-
19.	Ivan Țârdea	2	-	-	2	-	10	40	-	-	-
20.	Ticusiu Preda Cămin	2	-	-	-	-	10	40	-	-	-
21.	Pătru Budulescu	-	10	6	5	45	8	50	100	-	-
22.	Gheorghe sin Sima Budulescu	2	-	2	3	30	12	50	150	3	-
23.	Ion Toderel	4	8	8	12	20	12	50	200	-	300
24.	Radu Parpală	-	-	-	-	-	-	-	50	-	-
25.	Păuna Văduva	2	10	8	6	-	12	-	-	4	-
26.	Nicolae Sinca	-	-	-	-	-	-	-	100	4	-
27.	Chirea Din Plăeșu	2	-	-	-	20	-	-	-	-	-
28.	Din sin Călin	-	6	-	-	-	12	40	100	-	-
29.	Pătru Poșircă	5	6	6	6	-	12	40	200	4	-
30.	Andrei Șopu	4	6	6	6	40	12	40	200	4	-
31.	Ioan Brat	4	6	6	6	30	12	40	100	-	-
32.	Costandin	-	-	5	-	-	12	-	200	-	-
33.	Gavrilă Vrejea	4	6	6	5	-	12	50	200	-	-
34.	Anița	4	6	6	6	-	12	40	200	-	-

	Văduva Cherotoae										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
35.	Hristea al Andronii	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5000
36.	Preda Sopuleasei	5	8	8	8	30	12	50	300	-	-
37.	Gheorghe sin Sandu Mustea	2	-	5	3	-	10	210	150	-	-
38.	Șarban Bobescu	5	6	6	6	-	12	40	200	-	4
39.	Dumitru Moraru	4	6	6	6	-	12	40	200	-	4
40.	Vasile Mocanu	4	6	6	6	-	12	40	200	-	-
41.	Dina Bușătoaie	3	4	4	4	-	12	40	200	-	-
		117	198	401	184	469	406	1490	5350	58	5300 ⁷⁷ .

La satul Sălătrucel, 49 de locuitori aveau nevoie de următoarele materiale lemnoase:

Nr. lăc.	Satul Sălătrucel	Temeie	Grinzi	Cosoroabe	Stâlpi	Bârne	Căpr.	Lați	Podină	Blane	Șindrița
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Grigore al Chivi	1	-	1	-	-	-	50	100	-	3000
2.	Ion zet Iordan	2	11	1	-	-	-	-	300	-	-
3.	Costandin Măleanu	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Arsenie Mlăceanu	2	-	-	-	-	-	40	250	-	-
5.	Dumitru Bozatu	5	8	8	8	40	12	40	300	4	-
6.	Gheorghe al Dobrii	2	6	4	6	30	-	40	150	4	-
7.	Marin	de nuiete cu pari și celelalte									

⁷⁷ Ibidem, f. 46.48.

	Bogatu										
8.	Maria Cimpoeu	ipac									
9.	Gheorghe Zvenuneanu	5	8	8	8	40	12	40	200	4	-
10.	Ion Țighiloiu	4	8	8	8	40	12	40	200	4	-
11.	Ion Odorogea	4	8	8	8	-	12	40	200	4	-
12.	Ion sin Ivan Ciobanu	6	8	8	8	50	12	50	300	6	-
13.	Ioan al Chivii	4	8	8	8	-	12	40	200	5	-
14.	Sandu sin Radu Vișan	5	8	8	8	-	12	40	200	5	-
15.	Niță Istratie	4	6	6	6	-	12	40	200	4	-
16.	Din Istratie	-	-	-	-	-	-	-	100	-	-
17.	Nicolae alesu	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-
18.	Stan Doltu	-	-	-	-	-	-	50	-	-	-
19.	Păun Cârstoiu	4	6	6	6	-	12	40	300	4	-
20.	Gheorghe Similea	5	8	8	8	-	12	40	300	4	-
21.	Tănăsie Brăneanu	5	8	8	8	-	12	40	200	4	-
22.	Bănică sin Mihai Epure	5	8	8	8	-	12	40	300	4	-
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
23.	Matei Bobuică	5	8	8	8	-	12	40	300	5	-
24.	Rizea sin Ioniță Manta	5	8	8	8	-	12	40	300	5	-
25.	Aritasie sin Gheorghiu Buduescu	5	8	8	8	-	12	40	300	5	-
26.	Costandin sin Mihăilă	5	8	8	8	-	12	40	300	5	-
27.	Mihăilă Crăciun	3	4	6	-	-	-	40	100	-	-
28.	Drăghici Crăciun	4	-	-	10	-	-	30	50	-	-
29.	Cristea	4	-	-	-	-	-	-	150	-	-

	Moraru										
30.	Tudor Durer	5	8	8	8	-	250	12	50	-	-
31.	Ioana Bucioaia	4	8	6	6	-	200	12	40	-	-
32.	Ioniță Manta	-	-	-	-	-	200	12	40	-	-
33.	Preda Neacșu	5	8	6	5	-	250	12	40	-	-
34.	Ioan Băcanu	4	8	8	8	-	250	12	40	-	-
35.	Oprea sin Rizea Gușatu	2	-	-	8	40	50	-	40	-	-
36.	Costandin Neacșu	5	8	8	8	-	300	12	50	-	-
37.	Din Mănoiu	5	8	8	8	-	300	12	50	4	-
38.	Duță Băcanu	5	8	8	8	-	300	12	50	4	-
39.	Statică Utică	5	8	8	8	-	250	12	50	-	-
40.	Titu Dugulan	5	8	8	8	-	250	12	50	-	-
41.	Stătică Dugulan	5	8	8	8	-	250	12	50	-	-
42.	Anuța Dugulănoae	5	8	8	8	-	250	12	50	4	-
43.	Matei Bobănescu	4	6	6	6	-	150	12	40	-	-
44.	Costandin Budui	-	-	4	6	-	200	12	40	-	-
45.	Iorga Epure	-	-	4	6	-	200	12	40	-	-
46.	Stan Coajă	5	8	8	8	-	300	12	60	4	-
47.	Marin Târpelea	-	-	2	-	-	-	10	40	-	-
48.	Andrei Tângălie	3	-	-	-	20	-	-	-	-	-
49.	Logof. Ioniță Olănescu	3	10	8	8	-	300	12	50	-	4000
		162	160	226	276	220	9440	409	1760	92	7000 ⁷⁸ .

La satul Șerbănești, 31 de săteni trebuiau să primească următoarele materiale:

⁷⁸ Ibidem, f. 49.

Nr. lăc.	Satul Șărbănești	Teneie	Grinzi	Cosoroabe	Stâlpi	Bârne	Podină	Căpr.	Lați	Blăni	Șindriță
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Dumitru Mănescu	6	8	8	8	40	300	12	50	4	-
2.	Ion Mănescu	2	-	-	-	40	-	-	16	4	-
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
3.	Ion Urluescu	2	6	8	6	20	100	12	40	4	-
4.	Din Ciutu	-	-	3	-	-	-	12	40	4	-
5.	Radu Pulei	2	3	6	4	20	100	12	40	4	-
6.	Din Tătui	6	8	8	8	-	250	12	40	4	-
7.	Drăghici al Soficăi	3	4	4	4	20	150	6	40	4	-
8.	Nicolae Mozac	din nuiile cu pari și celelalte									
9.	Ion Călimănescu	6	8	8	8	40	300	12	50	5	-
10.	Costandin Porfire	5	6	8	6	40	300	12	40	-	-
11.	Matei Porfire	5	8	8	8	40	300	12	40	-	-
12.	Gheorghe sin Ion Porfire	5	8	8	8	40	300	12	40	-	-
13.	Nicolae Sontea	5	8	8	8	40	300	12	50	-	-
14.	Ispas Urluescu	3	6	6	6	30	200	12	40	-	-
15.	Ion Doagă	4	6	6	6	30	200	12	40	-	-
16.	Coman Duțu	3	6	6	6	30	200	12	40	-	-
17.	Din Trocan	3	6	6	6	30	150	12	40	-	-
18.	Dumitru lui Iordache	5	8	8	8	20	150	12	40	-	-
19.	Niță Chiriac	3	5	6	6	-	-	8	-	-	-
20.	Nicolae al Ilincăi	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Drăghici al Stancăi	4	6	6	6	30	200	12	40	-	-
22.	Vasile sin Ion Bleiloiu	5	6	8	8	40	250	12	50	-	-
23.	Gheorghe Bunea	4	6	8	8	40	250	12	50	4	-
24.	Ivașcu Bunea	5	8	8	8	40	300	12	50	5	-
25.	Florea sin Pătru	4	-	-	-	-	-	10	40	-	-
26.	Ion Colog	-	-	-	-	-	-	8	40	-	-

27.	Florea sin State Colog	4	-	-	-	-	-	10	40	-	-
28.	Costandin Călinoiu	4	8	8	8	40	250	12	40	4	-
29.	Cârstea sin Ion al Florii	4	6	6	6	40	250	12	45	4	-
30.	Ion Merea	5	8	8	8	40	200	12	50	4	-
31.	Chirea sin Nicolae Bosul	de pari cu nuiiele și celelalte									
		113	158	72	60	790	4670	308	1141	59 ⁷⁹ .	

La 13 aprilie 1837, se trimite Ocârmuirii de Argeș „Lista lemnelor ce urmează a să tăia clăcașii lăcuiitori pă moșii mănăstirești aflate într-acest ținut pentru clădirea altor case noi la linie și preînnoirii la cele vechi”:

Nr moșii	Numirea lor și satelor dă care sânt încălate	A căreia monastire anume este	Nr. lăcuiitorilor	Temeie	Grinzi	Cosoroabe	Stâlpi	Bârne	Căpriori	Lați	Podini	Blăni	Șindrilă	Șiță
1	Moșia Jiblea	Cozia	41	117	198	401	184	465	406	1490	5350	58	5300	-
2	Moșia Sălătrucel	Cozia	49	162	160	226	276	220	409	1760	9440	92	7000	-
3	Moșia Șerbănești	Cozia	31	133	158	72	60	790	308	1141	4670	59	-	-
4	Moșia Rădăcinești	Brăslăvești	24	78	80	82	58	535	164	478	2200	-	-	-
5	Moșia Brăslăvești	Brăslăvești	17	65	72	120	76	352	156	440	730	28	-	-
6	Moșia Dăngești	Fedeleşoiu	18	92	92	120	66	930	144	492	3000	-	-	
7	Moșia Căpățâneni	Vierșul	25	111	183	80	98	1010	230	1800	2040	96	-	48500
8	Scăeni satu Brăslăvești	Cozia	10	42	60	80	60	390	120	380	1950	56	-	-
			215	800	1003	1101	878	4692	1937	7981	36380	389	12300	48500 Toată

⁷⁹ Ibidem, f. 50.

Toată suma lăcuitorilor clăcași mănăstirești două sute cincisprezece cărora le face trebuință opt sute temeie, o mie trei grinzi...”⁸⁰.

Niță Belcu, Gheorghe Murăraș, Dumitru sin Hera Muraru și Popa Stan sin Barbu, în numele a 26 de familii din Păușa fac următoarea rugămintă starețului Mănăstirii Cozia:

„Noi, tot satul Păușii jăluim Sfinții tale ca să-ți faci o bunătate cu noi a nu ne mai strămuta de aici într-altă parte... că viind un mumbașir și cu aleșii satului Jiblea ca să surpe casele și să le mute în Jiblea. Noi, fiindcă avem biserică aici între cătunul nostru, facem căzută rugăciune Sfinții Tale ca să faci un răspuns către Cinstita Suptocârmuire a nu ne strămuta”⁸¹. La 1 aprilie, li se răspunde din partea Mănăstirii Cozia: „Cât despre Mănăstire veți putea fi îngăduiți a vă strânge încăperile la linie acolea, mahalaoa cătunului Păușa, fiindcă aveți și biserică, care nu se cuvine a rămânea pustie. Dar fiindcă această trebuință să atinge și de îndatoririle Cinstitei Cupocârmuirii, vă veți arăta cu această cerere și acolo”⁸².

La 28 martie 1837, Ocârmuirea Argeș, în baza unei noi porunci a Marii Vornicii cu nr. 1820, atrage atenția Subcârmuirii de Aref să stăruiască pentru grăbirea așezării caselor la linie, mai ales acum când s-au terminat arăturile și sămănăturile de primăvară⁸³.

În ziua de 27 iunie 1837, Ocârmuirea expediază Subcârmuirii de Aref copie după jalba lui Stoica Bălaciuc și Dinul Băleanul cu următoarea recomandare: „dacă lăcuința va fi potrivită cu voința Stăpânirii, adică la loc cuviincios și unde își au îndeplinirea trebuinței, nu să pot strămuta după a lor moșie și să se dea clăcași pe alte moșii, ci să se facă îndeostulare potrivit povățuirii ce are dată prin poruncile și instrucțiunile Stăpânirii”⁸⁴.

Ocârmuirea Argeș scrie la Aref că, în urma raportului făcut, a primit poruncă de la Marea Vornicie privind așezarea la linie pe cătune sau privitor la așezările aflate în judecăți, în care se specifică: „La întâmplare de a să ivi împrejurări binecuvântate, pot alcătui unele sate și de mai multe cătune, dar și lăcuitorii acestora să nu să lase risipiți; adăogându-se către aceasta a să ajute pentru proprietățile ce sânt în prigonire de judecați, clăcașii hălăduitori pe asemenea proprietăți să pot regularisi chiar pe aceleași locuri și... cine va câștiga judecata va stăpâni și proprietatea cu clăcași”⁸⁵.

Aleșii satelor Căpățâneni Pământeni și Ungureni informează Subocârmuire de Aref că, „din multa curgere a ploii, au venit apa Argeșului mare și revărsându-se, au făcut multă stricăciune pe la lăcuitori și au înecat și Casa Împărătească, nu să știe lemn cu lemn”⁸⁶.

Stoica și Din Bălan din Brătieni jăluiește Ocârmuirii împotriva încercării Subocârmuirii de Aref de a le surpa casele și a-i duce pe alte moșii, transformându-i în clăcași. Ei solicită să fie lăsați să și le clădească tot pe moșia lor, Stoica fiind însărcinat

⁸⁰ *Ibidem*, f. 52 v și 53.

⁸¹ *Ibidem*, f. 61.

⁸² *Ibidem*, f. 61 v.

⁸³ *Ibidem*, f. 62.

⁸⁴ *Ibidem*, f. 63.

⁸⁵ *Ibidem*, f. 64.

⁸⁶ *Ibidem*, f. 65.

și cu paza graniții⁸⁷.

Casa de Adunare a satului Căpățâneni Pământeni a fost luată cu totul de ape, ne mai cunoscându-se nici locul pe care a fost clădită, se raportează, la 23 iulie., către Ocârmuire⁸⁸. La 3 august 1837, ocârmuitorul C. Brătianu dispune să se reclădească Casa de Sfat, la „loc mai ferit de asemenea întâmplări”⁸⁹.

Stanca Nedeloaia din Stoenesti, la 15 august 1837, renunță să i se mai prețuiască sădirile și casa și declară că, în soroc de trei săptămâni, își va muta casa la linie⁹⁰.

N. Cătăneți, îndeplinitorul datoriilor de ocârmuitor și secretar poruncește la Aref, la 29 august, să grăbească punerea caselor la linie și a trimite rapoarte deslușite, pe sate, pentru cei ca s-au mutat în locurile fixate⁹¹. La 15 septembrie, N. Cătăneți revine cu dispoziția ca, în trei zile, „să trimiți liste curate și adevărate, una de câte sate s-au așezat la linie și alta de câte nu s-au așezat, arătând în fieșcare listă și suma caselor fieșcăruia sat, fiind prea trebuincioase a se da în cunoștința Cinstitei Mari Dvornicii și a se cere poruncă de urmare pentru cele nepuse în linie ce se fac de acum înainte când vremea coboară spre iarnă, să să mai silească lăcuitorii la săvârșirea așezării casilor la linie sau să rămână cele neașezate până în primăvara viitoare”⁹². Subcârmuirea de Aref a poruncit satelor să se conformeze trimițând adrese de la nr. 5600 la nr. 5619⁹³.

Satul Brătieni expediază, la 5 septembrie 1837, o situație cerută prin porunca Ocârmuirii nr. 5179: „Listă arătătoare dă câți lăcuitori ai acestui sat Brătieni și-au mutat casile la linie și câți au a le mai muta de acum înainte

Numirea lăcuitorilor celor mutați la linie	Nr. lăc.	Numirea lăcuitorilor ce au a să muta de acum înainte	Nr. lăc.
Ion Iordănești	1	Păun Băleanu	1
Nicolae Păiși	2	Din Băleanu	2
Badea Anghel	3	Ion Giurcă	3
Ioan Giunga	4	Preda Bădescu	4
Ion al Safti	5	Radu Săvulescu	5
		Ioan Săvulescu	6
		Bucur Păiși	7
		Ion Marin	8 ⁹⁴ .

La Brădet, la 5 septembrie, se mutaseră la linie: Slim Musalu, Nicolae Plăieșu, Badea sin Dulescu, Dimitrie Ivașinea, Dimitru Pățitu, Ion Vătășelul și Licsandru Pățitu⁹⁵.

De la Galeș, se mutaseră la linie: Uncheaș Radu Cojocar, Păun Barbu, Ioan

⁸⁷ *Ibidem*, f. 66.

⁸⁸ *Ibidem*, f. 68.

⁸⁹ *Ibidem*, f. 76.

⁹⁰ *Ibidem*, f. 78.

⁹¹ *Ibidem*, f. 79.

⁹² *Ibidem*, f. 80.

⁹³ *Ibidem*.

⁹⁴ *Ibidem*, f. 86.

⁹⁵ *Ibidem*, f. 87.

sin Păun Barbu, Vasile Petrilă și Ioan sin Barbu Șandru și urmau a se muta: Ion Olteanu, Din Olteanu, Pătru Olteanu, Stroe Petrilă și Maria Văduva⁹⁶.

La satul Oești Ungureni, urmau să fie aduși la linie: Ion Dănulescu, Bucur Budreală și Din Turbureanu⁹⁷.

Toader Budurul, Grigore Cornea, Nicolae Dinulețu, aleșii satului Streini Ungureni cu Ion Târnoveanu, epistatul moșiei, cu Dumitru Samoil Iordache, îngrijitorul moșiei lui Iancu Bucșănescu și scriitorul din Bucșenești raportează Subcârmuirii, la 14 octombrie următoarele: „Luca sin Din Croitorul s-a mutat dar n-a isprăvit casa, Constandin sin Stanciu Tuf la fel, Toader Brătianu a isprăvit casa. La fel s-au mutat și au terminat lucrările: Ion Ion Bucur, Nicolae Ivan, Toader Ivănescu Tănase Stan Ciungul și Nițu Stanciu Teaj⁹⁸. Tot de la Sreini Ungureni, se raportează că: Badea sin Crăciun, Marcu Onicariu și Pavel Bucur Serafim nu și-au mutat casele la linie⁹⁹.

La 15 octombrie 1837 aleșii satului Corbeni: Gheorghe al Dinii, Nicolae sin Nicolae și Grigore Vătășelu raportează că din cele 6 case ce urmau a fi surpate pentru a se muta la linie, 2 de clăcași și 4 de moșteni nu s-a mutat nici una, deși ei au mers în două-trei rânduri să le surpe, dar ei „n-au vrut să dea supunere”¹⁰⁰.

La 30 septembrie 1837, aleșii satului Căpățâneni Ungureni: Nistoru Moga, Dumitru Podaru și Ion sin Boia, împreună cu scriitorul satului Dincă zet Avram scriu Subcârmuirii că, în satul lor, nu sunt case de mutat la linie¹⁰¹. La Căpățâneni Pământeni, s-au mutat la linie: Badea sin Șarban Ciobanul, Pârvu Vătășescu și Ion zet Nițu¹⁰².

Aleșii satului Turburea: Mihăilă sin Gavrilă, Gheorghe Manolescu și Dan Ungureanu, precum și Dincă zet Avram, scriitorul satului raportează că urmează a se muta la linie: Gheorghe Manolescu, Zaharia Ungureanu, Toma sin Gligore Grămadă, Din Manolescu, Dincă sin Stan Grămadă și Toma Din Ariniși¹⁰³.

La 30 septembrie 1837, aleșii Dăspărțirii a VI-a raportează Subcârmuirii de Aref că 16 case ce au fost mai departe au fost băgate în sat, „iar ce să văd case cu depărtare, acelea sânt hodăi”¹⁰⁴.

La 10 august 1837, aleșii satului Sălătruc fac cunoscute numele locuitorilor care s-au mutat la linie: Iordache al Marinii, Ion al lui Neagoe, Dumitru Huhui, Ghiță Martalog, Radu lui Ghiță, Dumitru Untaru, Mătușa Ilina și Niță sin Romariu¹⁰⁵.

În satul Rădăcinești s-au mutat la linie 20 de case ale următorilor locuitori: Ioan Șelar, Grigore șelar, Nicolae Șelar, Ioan Biserică, Marin Purcar, Niță Liontie, Sandu Liontie, Duță Liontie, Ioan Lungu, Dima Mărăcine, Stan Mărăcine, Dumitru Crivăț, Ioan Bănicioi, Ghiță Bănicioi, radu de la Brad, Ion al Popii, Ștefan Lupu, Manu Șelar și Vasile Drăgulescu. Urmău a se mai muta cinci cetățeni: Iorga Dienolescu,

⁹⁶ *Ibidem*, f. 88.

⁹⁷ *Ibidem*, f. 89.

⁹⁸ *Ibidem*, f. 91.

⁹⁹ *Ibidem*, f. 92.

¹⁰⁰ *Ibidem*, f. 93.

¹⁰¹ *Ibidem*, f. 102.

¹⁰² *Ibidem*, f. 103.

¹⁰³ *Ibidem*, f. 194 și 120.

¹⁰⁴ *Ibidem*, f. 105.

¹⁰⁵ *Ibidem*, f. 106 și 117.

Toma Siman, Ilie Lup, Lione Râncoi și Catrina Văduva¹⁰⁶.

La satul Brăslăvești se mutaseră până la 30 septembrie 1837, 19 locuitori: Ioan al Dinii, Grigore al Dinii, Pătrașcu Stoian, Nicolae Coprucel, Ioan Mina, Ioan Grecul, Mihai... Mitul Căprul, Radu Ani, Ioan Bucur, Nicolae Pului, Ioan Găvănete, Uța lui Maria Văduva, Ioan al Ani, Mareș Morari, Gheorghe Ciovin, Ilinca Corbeasca, Dumitru Nicolae.

Nu și-au mutat casele, fiind la loc de munte: Pătrul... Niță Ștefan, Gheorghe Ștefan, Po... Anmastase, Diacon Costandin, Ștefan, Preda Mareș, Ioan Pătrașcu, Badea Pulan, Ghiță Badea, Niculae Șchiopu, Ion Tudose, Stoica, Mara Văduva, Păuna Bădișoae. Alți săteni din Brăslăvești care nu s-au mutat: Ioan Stoian, Ioan Dumitru, Manole Stoian, Uță Duțuleasă, Dan Uțica, Niță Portare, Costandin Purcărea, Ioana Floroia, Ioan Păcarul, Din Bijnoiul, Florea al Marii, Pavel Militari, Iosif Minciun, Costandin Țintărau, Nicolae Cidiotea, Pătru.... Gheorge... și Ioan Binciună.

Popa Anasatsie și aleșii: Ioan Nicolae, Udrea sin Udrea și Mihai Cărtare, cu Ștefan, scriitorul satului, adaugă: „Pentru cătunul Robaia nemutați niciunul. Tot satul Brăslăvești după cum au fost dintâi”¹⁰⁷.

La satul Valea Albă, la 5 septembrie, se mutaseră la linie: Ion zet Oni Surdului, Vasile sin Onea Surdu și Pătru Brat¹⁰⁸. La aceeași dată, în Stoinești, se mutaseră: Dumitru Ungureanu, Stătică Părvănoiu, Nicolae Vânceu, Stoian Pulan și Păun Pulan.¹⁰⁹

28 de case din Sălătrucel au fost transferate la linie, aparținând următorilor săteni: Ion sin Ion Cănașanu, Tudor Durea, Aristase sin Gheorghe Cudulaie, Drăghici Dugulan, Ioniță Manta, Mihalcea Neacșu, Preda al lui Neagoe, Ioana Cucioe, Matei Popăscu, Duță Cernea, Niță sin Gheorghe al Nițulesii, Stan Doniță, Preda Neacșu, ... Lauștea, Ioniță Zidariu, Ion sin Mihai Epure, Bănică... Gheorghe Dugulan, Stătică Dugulan, Marin Joițelea vătășelul, Arsene Mlăceanu, Niță Istratie, Din Istratie, Ion Căianu, Gheorghe Cârstoi, Din al Dobri, Gheorghe al Dobri și Ion Jingolan¹¹⁰.

În satul Spineni, se mutaseră la linie: Tică sin Bănică, Ion Brat, Udrea sin Udrea, Din Iordan, Nică sin Dumitru; Nuță Ene Grigorescu, Ion sin Ivan Dinul, Dumitru Dinul și Iorguleasa, urmând a se mai muta: Popa Florea, Nicolae Ciocină, Niță sin Popa, Dumitrașcul, Matei Ion Blândul, Grigore Boțca, Stanciul Ene, Ion Ion Pătrășescul, Pătrașcul Ion, Bănică Grigore, Ivan Bănică, Pătrul Isac, Mitu, Barbul Dobre, Nicolae Dinu, Radu Dobre, Dumitru sin Ene, Ion Brat, Vâlcul, Stan sin Din Neamțul, Vasile al Stancii, Ion Boșculete, Dumitru sin Udrea Iordan, Diaconu Ion, Nicolae Dinu Odroagă, Mitu Tomii, Iorga Puflete, Ene Zamfir, Gheorghe sin Băluță, Gheorghe Durea și Dincă Vătășelul. „Adică patruzeci și unul, însă nouă mutați la linie, iar treizeci și doi sânt nepuși la linie”¹¹¹. Costandin Popescu, arendașul moșiei Spineni alcătuiește și lista cu numele a 19 locuitori care nu s-au mutat la linie: Iordan Untaru, Pătru Dogarul, Joița lui Mihai Dogar, Din Meșterilă, Uța Văduva, Gheorghe Iliescu, Iorga Olar, Tănase al Cocii, Pătru Scopirleanu, Radu Danoci, Niță Doldoran, Costandin Uruiceanu, Diț Meșterilă, Drăguțu Bulearcă, Neacșu Bulearcă, Maria Văduva

¹⁰⁶ *Ibidem*, f. 107 v.

¹⁰⁷ *Ibidem*, f. 108.

¹⁰⁸ *Ibidem*, f. 109.

¹⁰⁹ *Ibidem*, f. 110.

¹¹⁰ *Ibidem*, f. 111.

¹¹¹ *Ibidem*, f. 115.

Bulercioarea, Pârvu Fuioran, Iorga Bobic și Pătru Bobic¹¹².

În satul Jiblea, la 4 octombrie 1837, nouă locuitori urmau a se muta la linie și anume: Nicolae Chrițoiu, Anuța sin Cârstea din Valea Albă, Sâma Tantana, Gheorghe Miricioiu, Vasile Ciobanu, Pătru Tantana, Gheorghe Cocos și Hera Lupu, iar alți 17 se mutaseră: Ghiță Diblașu, Oniță Marin Budulei, Păuna Văduva, Dumitru Eftimie, Deia Marin, Ion Șchiopu, Nicolae Porfire, Toader Buduleci, Preda Văduva, Costandin Zgăvăreață, Dinu Bostaoan, Sâma Bușagă, Niță Sătăuș, Sâma Porfire, Nicolae Buda ... Tache Gogolea și Gavrilă Mucea¹¹³.

Din satul Șerbănești, la 9 octombrie 1837, erau mutați: Petrică Moțoc sin Ion Moțoc, Stan Moțoc brat, Dumitru Oncioiu, Radu Pule, Ion al Irmii, Ion al Florii, Din Ciutu, Păuna Tătuleasa, Costandin Călinoiu, Florea Pătru Calotă, Nuță Chiriac, Dumitru lu Iordan, Ancuța Văduva, Gheorghe Ba..., Costandin Văcaru, Costandin Porfire, Voicu Frutanu, Gheorghe Călimănescu, Ion Călimănescu, Oprea Nicula, Niculae Porfire, Matei Porfire, Vasile Cazan, Ion Dogar, Duță Porfire, Nicula Șontea, Ianolu Subirescu, Din Trocărel, Gheorghe Porfire și Ilina Văduva, iar cei ce urmau a se muta erau: Nică Mănescu, Ion Mănescu, Dumitru Mănescu, Dincă Mănescu, Cârstea Ion al Floarei, Gheorghe Bunea, Ivașcu Bunea, Nicolae Porfire, Din Bondocu, Niță Văduva, Lazăr Doagă și Ion Ungureanu¹¹⁴.

La 10 octombrie 1837, Ocârmuirea Argeș anunță Subcârmuirea de Aref, că a obținut dezlegare de la Departamentul Trebilor din Lăuntru, fiindcă se apropie iarna, ca cei care nu s-au mutat încă la linie, să fie lăsați s-o facă la primăvară., dar până atunci să-și pregătească toate materialele necesare strămutării¹¹⁵.

Cu ocazia facerii caldarâmului în orașul Pitești, pe lângă Biserica Sf. Nicolae Magistratul orașului a plătit 77 lei și 28 de parale în dreptul proprietății logofătului Ene Mădulescu. Ocârmuirea scrie subcârmuitorului de Aref să recupereze acești bani de la numitul logofăt și să-i expedieze la Ocârmuire, iar acesta îi solicită de la Ene Mădulescu¹¹⁶.

La data de 15 iunie 1838, Popa Stoica, Radu Porfire Ion Toderan și Șarban, aleșii satului Jiblea, întocmesc o catagrafie cu bunurile date în arendă de Schitul Cornet: 1 cârciumă, în deal la Pripoare, cu o casă cu pimniță de desupt, un grajd nou învelit cu șită,, livezile în care are să ia rodul să-l vândă, și munții: Cornetul, Mândra, Stânișoara, Șasa Mică și Murgași¹¹⁷.

Catagrafia de bunurile Schitului Ostrov cuprindea: 1 Biserică de zid în bună stare, învelită cu șindrilă bună și înfrumusețată cu cele necesare: 2. perechi de sfinte vase de cantor, 2 candelă de argint, 4 candelă da alamă, 2 cădelnițe de alamă, una bună și una stricată, 3 sfeșnice de alamă, 1 policandru mic de alamă, 3 clopote mici, 1 toacă de fier, 1 steag cu hramul Nașterii Maicii Domnului, 1 ipitotion în stare proastă, alte materiale de stofă, stambă sau mătase vechi și rupte, 1 pereche de paftale de argint, o pereche poleite, alta cu sidef, 32 cărți de slujbă bisericească, o salbă la Icoana Maicii Domnului de ormuș și 50 de ruble, o mână de argint a Maicii Domnului, 5 boccele pe

¹¹² *Ibidem*, f. 117.

¹¹³ *Ibidem*, f. 122 și 135.

¹¹⁴ *Ibidem* f. 123 și 134.

¹¹⁵ *Ibidem*, f. 127.

¹¹⁶ Idem, dos. nr. 9/1838, f. 3 și 4.

¹¹⁷ Idem, dos. nr. 8/1838, f. 11-12.

deasupra Maicii Domnului și la Hristos și la Icoana hramului, o pereche case unde locuiește stăreția, casele de zid pe pîmniță, cu foișor, două încăperi și cuhnie învelite cu șită; 6 odăi de zid cu cămările așezate pe pămînt, învelite tot cu șită, 2 de zid noi învelite tot cu șită o trapezărie cu două mese și una pentru musafiri, 4 odăi de vîrghini vechi învelite cu șindrila de gorun și coceni, în stare foarte proastă, alta de vîrghini acoperită cu șită nouă, două cuptoare de pâine și prescuri în 4 furci, 1 șopru pe furci, acoperit cu șită nouă, 2 bordeie în pămînt, 26 de maici împreună cu stareța, 4 surghiune cu 2 copii, 4 slugi cu nevestele lor, 4 suflete țigani, o căldare mare și una mică, 2 cazane turcești cu țevile lor, o tavă de dulceață, 2 lingurițe de cositor, 3 cești de cafea, 10 tacămuri de masă cu șervetele lor și cu farfurii de pămînt, 2 mese de pânză lungi, 2 solnițe de sticlă, 3 căni de vin cu 2 pahare, 10 vedre de vin, 20 vedre de rachiu, 200 oca porumb și 100 oca grâu.

Venitul: 11 răzoare de vie în județul Argeș, „una pã proprietatea Mănăstirii Cozia, cu casa pã pîmniță de bîrnă, dărapănată și în stare proastă, iar cealaltă pã proprietatea Sfîntului Schit Fedeleșoiu, 7 buți pentru prune, 7 butoaie de 10 până la 20 de vedre, 4 putini de varză, 2 hârdaie, moșia Dăești județul Argeș dată în arendă din 1836, pe trei ani, de răposatul arhimandrit Vlasie, cu 4000 lei pe an, o moșioară în Piatra județul Teleorman, dată în arendă anuală, 3000 oca grâu, 4000 oca porumb, o moșie în Romanai, dată în arendă pe fiecare an cu 10 galbeni împărătești, 100 oca pește, 15 oca lână, 600 oca grâu, 7 sălașe de țigani de la care primește Schitul 100 de lei, 2 cai, 2 boi, 3 vaci, 3 viței, 10 oi, 2 luntri, 1 căruță de boi, 1 pod vechi stricat, 3 hambare vechi, 2 preoți cu simbrie pentru slujbele bisericești¹¹⁸.

La porunca Ocârmuirii de Argeș din 14 mai 1838, prin care se spune că s-a dat voie numai în anul 1835 să se facă rachiu din bucate și numai din cele stricate, aleșii satelor: Brătieni, Galeș, Brădet, Rătunda, Corbeni, Streini, Căpățâneni Ungureni, Căpățâneni Pămînteni, Turburea, Brăslăvești, Șerbănești, Sălătrucel etc. raportează că: „nu să află asemenea poverni” sau asemenea rachiu, ci numai din prune¹¹⁹.

Din anul 1837, se păstrează și o catagrafie de vitele existente în Plaiul Aref:

Nr. sat.	Numirea lor	De jug și transport	Pentru lapte de hrană	Pentru consumație		Pentru negoț		Toată suma vitelor	
		Boi	Vaci	Boi	Vaci	Boi	Vaci	Boi	Vaci
1.	Satul Brătieni	100	60	-	-	-	5	100	65
2.	Satul Brădet	70	53	15	9	10	7	100	65
3.	Satul Galeșul	112	104	11	21	-	16	123	141
4.	S. Ciești Ungureni	38	36	-	-	-	-	40	36
5.	S. Rătunda Oiești	40	36	-	-	-	-	40	36
6.	S. Streini Ungureni	20	42	-	-	-	-	20	42

¹¹⁸ *Ibidem*, f. 53-57.

¹¹⁹ *Idem*, dos. nr. 34/1838, f. 1-11.

7.	S. Corbeni	18	24	-	-	2	1	20	35
8.	Căpățâneni Ungureni	10	25	-	-	2	-	12	25
9.	Căpățâneni Pământeni	19	32	-	-	4	-	23	32
10.	Turburea	24	18	-	-	4	4	28	22
11.	Sălătrucul	86	131	-	2	14	4	100	137
12.	Areful	50	55	-	-	-	4	50	59
13.	Dăngești	34	42	1	1	2	2	36	45
14.	Rădăcinești	50	55	-	2	14	4	64	61
15.	Brăslăvești	142	150	6	10	12	10	160	170
16.	Valea Albă	4	11	-	-	-	-	4	11
17.	Stoinești	10	15	-	-	-	2	10	17
18.	Sălătrucelul	65	92	-	-	-	-	65	92
19.	Jiblea	91	84	5	3	-	-	96	87
20.	Șerbănești	46	76	-	-	-	-	46	76
		1029	1141	37	48	66	59	1132	1248 ¹²⁰

Cu ocazia cutremurului din ianuarie 1838, Costache Tigveanu raportează Ocârmuirii de Argeș, la 14 ianuarie, că în plaiul său că în noaptea de 11 ianuarie, la orele 4, cu ocazia cutremurului, nu s-au produs stricăciuni decât la Schitul Berislăvești, unde s-a surpat răspetia și câteva din coșurile caselor¹²¹.

În Plaiul Aref, în Catagrafia din anul 1838, erau consemnate în Plaiul Aref.

La Berislăvești: 178 familii, cu 643 pogoane lucrate, dintre care 329 cu porumb și 314 fân, 99 cai, 161 boi, 222 vaci, 1031 oi, 314 capre, 386 rămători, 70 stupi. 10.744 pruni și 469 alți pomi. În familia de călugări, 2 erau cojocari, unul grădinar, altul vier unul croitor și altul cojocar. Printre săteni, erau 59 clăcași plugari, iar restul erau: negustori de vite, logofăt, vătășel, morar, lemnar, dogari, butari și torcătoare. Dintre cei 24 țigani mănăstirești, unul era vătaf, iar alții: morari, vizitii, bucătar, cârciumar, fierar, lăutar.

La Sălătrucel, erau consemnate: 128 familii, cu 505 pogoane lucrate (270 porumb, 2 grâu și 232 fân), 62 cai, 119 boi, 189 vaci, 431 oi, 398 capre, 80 stupi, 15.278 pruni, 5 vii și 330 pomi. Dintre aceștia, sunt consemnați: 2 preoți, 3 clăcași povarnagii clăcași plugari, 13 torcătoare, 75 clăcași muncitori, 1 croitor, 1 cârciumar 1 fierar, 1 dulgher și o slugă.

În satul Brătieni, 104 familii stăpâneau: 205 pogoane lucrate (105 porumb și 99 fân), 68 cai, 139 boi, 143 vaci, 514 oi, 95 capre, 90 rămători, 21 stupi. 3.694 pruni și 171 alți pomi. Între aceștia erau 6 moșteni plugari, 8 torcătoare, 2 ciobani la oi, 20 șițari, 2 ciobani la oi și un vânător posodar -, muncitori 6, chirigii 3șindrilari 3, lăutar 1, cărăuș 1, slugi 2, toți moșteni și clăcași: vânători 2, șițari 7, șindrilari 1, chirigiu 1, slugă 1 băcan 1, fierar 3, lăutar 1.

În satul Galeș pe proprietatea stolnicului Costandin Brătianu erau: 103 familii, cu: 446 pogoane lucrate (180 porumb, 15 grâu, 8 orz și 265 fân), 98 cai, 145 boi, 151 vaci, 1.226 oi, 19 capre, 113 rămători, 6 stupi, 4.203 pruni și 30 alți pomi fructiferi. În

¹²⁰ Idem, *fond Prefectura (Ocârmuirea) județului Argeș*, dos. nr. 102/1837, f. 10.

¹²¹ Idem, dos. nr. 33/1838, f. 33.

Galeș, viețuiau: 1 protopop, 2 preoți, 8 clăcași șindrilari, , 3 chirigii, 9 torcătoare, 14 muncitori, 2 vânător, 1 cârciumar, 1 baci, 5 ciobani, 1 morar, 1 rotar și clăcași plugari.

Oeștii Ungureni dispuneau de: 52 de familii cu: 138 pogoane lucrate (58 cu porumb, 2 cu grâu și 78 cu fân), 38 cai, 67 boi, 96 vaci, 490 oi, 157 capre, 37 râmători, 8 stupi și 812 pruni. Între ei se găseau: căldărari - 3, 1 fierar, 5 torcătoare. 2 preoți, mai mulți plugari, 18 muncitori, 1 cârciumar, 1 șindrilar, 1 piuar, 1 păstor de vite și 1 posădar, toți clăcași.

La Sălătruc 85 de familii aveau în stăpânire: 488 pogoane lucrate (235 cu porumb și 253 cu fân), 112 cai, 194 boi, 246 vaci, 1.077 oi, 351 capre, 245 râmători, 2 bivoli, 34 stupi, 5.444 pruni și 146 alți pomi. Toți cetățenii erau clăcași, între ei, erau: 1 hangiu, 1 dogar, 3 posădari, , plugari, muncitori, 1 dorobanț, 1 cărăuș, 1 slugă, 5 surugii, 1 negustor de porci, 1 dorobanț, 4 torcătoare și 2 fierari.

În satul Căpățâneni Pământeni, 81 familii stăpâneau: 320 pogoane lucrate (124 cu porumb, 3 cu grâu și 193 cu fân). 59 cai, 62 boi, 87 vaci, 629 oi, 135 capre, 87 râmători, 9 stupi, 2.259 pruni și 61 de alți pomi. În afara clăcașilor plugari și muncitori, mai sunt amintiți: cântăreț, paracliser, posădari - 7, vânători 2, isprăvnicel, morar, șațari 2, cioban, dulgher, jogărari 3,, cojocar, lăutar, fierar și 5 torcătoare.

La Streini Ungureni pe proprietatea maiorului Teodor Brătianzu și a lui Iancu Bucșenescu, sunt consemnate: 75 familii cu: 285 pogoane lucrate (141 cu porumb, 7 cu grâu și 137 cu fân), 44 cai, 108 boi, 112 vaci, 508 oi, 71 capre, 109 râmători, 2 bivoli, 16 stupi, 1.785 pruni și 38 alte pometuri.

La Brădet, 65 familii, dispuneau de: 249 pogoane lucrate (83 cu porumb și 166 cu fân), 126 cai, 142 boi, 152 vaci, 823 oi, 61 capre, 187 râmători, 68 stupi, 4.860 pruni și 91 alți pomi. Toți erau clăcași, între care: plugari, 3 torcătoare, 15 șațari, 6 ciobani, 3 vânători, 4 muncitori, 2 torcătoare și 1 chirigiu.

În satul Rătunda Oești, 58 de familii stăpâneau: 123 pogoane lucrătoare (62 porumb, 13 grâu și 49 fân), 22 cai, 85 boi, 73 vaci, 281 oi, 83 capre, 97 râmători, 80 stupi, 1.804 pruni și 2 alți pomi. Dintre acești locuitori clăcași, 2 erau preoți, 2 diaconi, 1 olar, plugari și muncitori, 1 posădar și o torcătoare.

La satul Dângești, 44 familii aveau în proprietate: 245 pogoane lucrate (66 porumb și 79 cu fân), 29 cai, 46 boi, 76 vaci, 157 oi, 60 capre, 54 râmători, 21 stupi, 1.910 pruni și 30 pomi. În afară de clăcașii muncitori și plugari, mai sunt consemnați: 2 preoți, 1 negustor de vin, 1 dogar, 3 posădari, 1 cioban, 2 torcătoare, 1 tâmplar, 1 zidar, 2 dulgheri și 1 slugă.

La Turburea, 46 familii dețineau: 109 pogoane lucrate (44 porumb și 65 fân), 33 cai, 42 boi, 85 vaci, 467 oi, 55 capre, 36 râmători, 40 stupi și 1.250 pruni. În afara clăcașilor plugari și muncitori, sunt consemnați: 1 preot, 1 paracliser, 1 cântăreț, 10 pietrari, 3 torcătoare, 1 purcariu și 2 fierari, toți clăcași.

Satul Corbi, cu 45 familii, avea în proprietate: 259 pogoane lucrate (98 porumb, 11 grâu și 150 fân), 48 cai, 71 boi, 111 vaci, 634 oi, 161 capre, 140 râmători, 4 bivoli, 1 măgar, 1 catâr, 25 stupi, 2.195 pruni, 1 dud și 14 pomi. În afară proprietarului și arendașului, pe lângă clăcașii plugari și muncitori, mai sunt consemnați și alți clăcași: 3 torcătoare, 1 rotar, 1 vânător, 7 moșteni plugari, 1 torcătoare și 12 muncitori.

La Aref, 160 case (familii) dispuneau de: 278 pogoane lucrătoare, 109 cai, 268 boi, 268 vaci, 1.446 oi, 322 capre, 88 râmători, 30 stupi, 6.719 pruni și 88 pometuri. Locuitorii erau moșneni plugari și muncitori, 18 torcătoare, 3 cojocari, 1 rotar și 1

aurar.

Satul Căpățâneni Ungureni era format din 40 de familii sau case care dispunea de: 173 pogoane lucrate (66 porumb, 4 grâu și 103 fân), 41 cai, 36 boi, 68 vaci, 478 oi, 45 capre, 105 râmători, 9 stupi și 1.430 pruni. În afara clăcașilor muncitori și plugari, mai sunt consemnați: 1 preot, 1 cântăreț, 1 paraclisier, 1 vânător, 1 morar și 5 torcătoare.

La satul Stoenеști, 26 de case (familii) dețineau; 113 pogoane lucrate (49 cu porumb și 64 cu fân), 18 cai 30 boi, 40 vaci, 72 oi, 76 capre, 41 râmători, 2 stupi, 1.324 pruni, 3 răzoare de vie și 24 pomi. E¹²²ra un moșnean cârciumar, un moșnean muncitor și un moșnean negustor și restul clăcași plugari și muncitori, 2 torcătoare, un arendaș și un cojocar.

În localitatea Valea Albă 13 case stăpâneau: 51 pogoane lucrate (23 porumb și 28 fân), 5 cai, 8 boi, 19 vaci, 75 oi, 46 capre, 10 râmători, 707 pruni și 20 de pomi. Sunt consemnați: 2 clăcași plugari, 11 clăcași muncitori și o slugă¹²³.

¹²³ *Arhivele Naționale Centrale, Catagrafia județului Argeș, Plaiul Aref.*

Anexa I

„Slugerul Costache Tigveanul, suptocârmuitorul Plaiului Arif

Către toți de obște lăcuiitori ai acestui plai.

Eu, ales de către nobilii și proprietarii acestui județ, cu porunca Înaltei Stăpânirii, m-au întărit suptocârmuitor la acest plai, de unde dându-mi-să părinteștele povățuiri de chipul urmării în dregătoria aceștii slujbi, mă cunosc dator a vă încunoștința pă toți de aceasta și totdeodată a vă încredința că nestrămutată credință am către Stăpânire la paza dreptății către lăcuiitori și a lor liniște și fericire, izvorâtă din dreptele legiuiiri ale mult lăudatului Regulament.

Și spre a să putea aduce la îndeplinire aceste legiuiiri, mă grăbesc a vă însemna cele mai de jos îndatoriri din partea Stăpânirii, pe care să le urmați cu nestrămutare și care sânt acestea, însă:

1. Toate poruncile ce se vor slobozi de la Stăpânire, la sate, să se citească de către scriitori la biserici, cu glas mare, în auzul tuturor lăcuiitorilor, spre a să pătrunde toți de copriinderea lor, arătându-să și d-lor proprietarilor moșiilor orice poruncă va veni, care sânt datori a îngriji să privegheze a să urma și când va vedea abatere, să încunoștințeze.

2. Strejile de noaptea să fie nestrămutate prin toate satele, urmându-să paza de către lăcuiitorii fieșcăruia sat, pă rând, dă la 20 familii unul pă fiecare noapte.

3. Orice băjenari fugari să vor găsi în vre-un sat, venit în urma catagrafiei, fără formalitățile legiuite, să-l încunoștințați Suptocârmuirii, ca să cerceteze și să facă punere la cale.

4. Pentru socoteala cutiilor, ca o datorie firească și dupe cupriinderea Organicescului Regulament, vor avea îngrijire d-lor proprietarii moșiilor ca, citind cu luare aminte eczemplarul Stăpânirii ce este dat la sate într-această pricină, să urmeze întocmai glăsuirii lui, cu a lua socoteala cutii la fieșcare trimestru, împreună cu ceilanți epitropi ai cutii și a nu îngădui să să facă cel mai mic abuz, căci socotelile fiind iscălite de dumnealor i de comisari și preotul satului, răspunderea la vre-o învinovățire privește pă chipul proprietarilor...

6. Magaziile de rezervă, asemenea, se dau după glăsuirea Regulamentului, supt îngrijirea proprietarilor, pe care îi îndatorează Stăpânirea ca, acum, cu strângerea bucatelor după câmpuri, să îndatoreze pă lăcuiitori a depune înapoi la pătule suma împrumutării, din anii cu leat 1832 și 1833, după zapisele ce sânt date, precum asemenea și cel din rodul de estimp. Și, în urmă, pecetluind pătulul cu chiar pecetea sa, să trimită Suptocârmuirii foaie de toată suma ce s-au pus, supt iscăliturile preotului satului, a proprietarului și a aleșilor, poprind și copie în sat. Dar, la această pricină delicată, să nu să vază abatere.

7. În toate duminicile și sărbătorile, să se citească de către scriitori ecsemlarurile ce sânt slobozite de Stăpânire și să să urmeze întocmai, atât cele ce îndatorează, prin ele, pă un proprietar din parte-i, cât și pă lăcuiitori din parte-le, îngrijind și preoții bisericilor spre întocmai urmare.

8. Lăcuiitorii ce vor voi să să călătorească undeva și, să ia răvaș de drum, iscălit de pârălabul satului și de proprietar.

9. Ecsemlarurile în pricina vitelor stricătoare la bucate și semănături să să citească adesea și să să aducă la întocmai îndeplinire, atât din partea proprietarilor, cât

și din partea juraților, precum îi îndatorează și a să face ispașă în fața proprietarului sau a vechilului său ca să nu rămâie juraților părlej de vre-un abuz, pentru al lor în parte-le folos. Către aceasta, vor ști toți lăcuiitorii ca când i se va face vrunuia stricăciune de vitele cuivaș, să se arate mai întâi la proprietar carele va urma datoriei sale coprinse în Ecsemblar, cu despăgubirea stricăciunii și împlinirea de către jurați a banilor strafului, îndată după facerea ispașei și depunerea banilor la cutie în grab. Și, spre a ști Suptocârmuirea suma acestor bani ce să împlinesc la cutie, jurații fieșcăruia sat împreună cu proprietarii vor trimite la Suptocârmuire în sfârșitul fiecărei luni foaie anume de la cine s-au împlinit, ce sumă și pentru ce vită, fără a îndrăzni jurații să tăinuiască măcar un ban, căci dovedindu-să, după cercetarea ce însumi am a face, să va supune vinovatul a plăti îndoit și a să pedepsi, potrivit cu vina sa.

10. Măsurile, adică ocalile, cântările și dramurile și celante să privegheze jurații a fi drepte dupe la toate cârciumile și băcăniile. Și, de se va dovedi vânzare nedreaptă, să se puie de proprietar și aleșii satului o plată la cutie ștrafu hotărât de Stăpânire – lei 50, raportuind în sfârșitul fieșcăria luni câți asemenea bani s-au plătit și de la cine anume.

11. Pâinea, carnea și lumânările ce să vând pă la băcănii de către băcănașii din sate să se vândă cu preț cuviincios, potrivit cu prețul ce să vinde în orașul Pitești și Argeș.

12. Bănițele cele nepotrivite să lipsească cu totul, să nu mai obicinuiască astfel de banițe, decât potrivite cu banița ce s-au trimis de la Cinstita Vistierie, înferate, nefiind volnic nimeni, nici a da, nici a primi cu altfel de baniță. Și dacă la vre-un sat, nu se va fi întocmit asemenea baniță mare, să facă și să trimită la Pitești la Cinstita Ocârmuire a să pecetlui.

13. Vitele de pripas ce vor veni în sate, să se încunoștințeze Suptocârmuirea îndată, cu vătășelul satului. Și deosebit de această răportuire, în sfârșitul fiecărei luni, să să trimită foaie iscălită de jurați și proprietari de câtă sumă de vite s-au pripășit.

14. Vitele țaranilor și ale oricăruia măcar să nu calce nici vara, nici iarna locurile sămănăturilor câmpului sau livezi. Pentru aceasta, urmează ca lăcuiitorii să aibă văcar la vite în toată vremea și vara pândar la holde, după glăsuirea ecsemblaurilor.

15. Lupii, ciorile și alte hoară stricătoare la vite și la bucate să se împușce și să se omoare, încât de s-ar putea să să stârpească sămânța unor asemenea jigăanii aducătoare de pagube, trimițând Suptocârmuirii, în sfârșitul fieșcăria luni, foaie supt iscălitura pârcălabului de suma acestor jigăanii ce s-au omorât.

16. Egzambarul în pricinile proprietărești să se citească iarăși adesea și să urmeze glăsuirea lui întocmai. Iar acum, după slobozirea poruncii ce s-au dat la iulie trecut, să cere de la dumnealor proprietarii din răvașile ce au început a da la mâinile lăcuiitorilor pentru răspunderea datoriilor proprietății.

17. Pârcălabii i jurații i comisarii când se vor preface să fie ca vara la tot satul și aleși de proprietari, care să încunoștințeze Suptocârmuirii cu formalnică adeverință, trimițându-i și pe ei aici, a li să da povățuire într-această slujbă. Iar pentru jurați când se vor preface, să se facă adeverință închipuită pă obrazul Judecătorii, având a să trimite acolo a-și lua prefacerea de jurați, după glăsuirea egzemblarului.

18. Orice știință să va cere de Stăpânire de la sate, prin Suptocârmuire, adică catagrafii de rodire, de vite și de altele, să fie lucrate prin știința și d. proprietar și să se iscălească și de către d-lor a fi crezută de adevărată, cum și vre-un raport mai însemnat

întâmplându-să, să se iscălească și de sineși.

19. Așezarea caselor la linie să se înceapă a să înainta, mai vârtos, și cei care să află risipiți cu hălăduința prin locuri dosnice, să se treacă la locul ce s-au însemnat de linie de fostul suptocârmuitor, cum și cei ce vor voi a-și face din nou case și prejmui, năicum să nu să îngăduiască a să statornici la alt loc decât la linie.. La aceasta, vor îngriji și d. proprietari, spre întocmai îndeplinire.

20. Tutulor lăcuiitorilor li să face povățuire să fie supuși poruncilor ce li se dau și întocmirilor ce sânt făcute mai mult pentru fericirea lor.

Să lipsească zurbălăcurile și certile, furtișagurile și-n orice neasemănare și să se înstatornicească în inimile fieșcăruia: blândețea, dragostea, iubirea aproapelui și silința întru lucrarea pământului, care este cea mai de temei fericire a unui norod. Să păzească fieșcare cinstea unul către altul; să mergeți la biserică în toate duminicile și sărbătorile a asculta sfintele slujbe cu evlavie și a ruga cu credință spre dobândirea celor bune. Iar, în sfârșit, să dați cu desăvârșire supunere și ascultare poruncilor Stăpânirii. Iar pă cei împotriviitori acestor povățuiri ale mele ce vă dau, nu voi întârzia a le mostra cu dojana cuvenită.

21. Să nu îndrăznească nici-unul din pârcălabi sau aleși ori comisari a să întinde la cel mai mic abuz, cu împlinirea a niscareva bani de la lăcuiitori peste legiuita dare a capitații, afar din cheltuielile neapărate și primite de Stăpânire, care urmează a să face prin privegherea d. proprietarilor.

22. La fieșcare 15 zile și la 30 ale lunii, să se aducă la Suptocârmuire, cu văteșelul satelor, raport de boale și mortalitate în forma cunoscută.

23. Drumurile cele mari de poștie și celelelante du prin sate să fie în toată vremea în starea cea mai bună, dându-să supt sarcina juraților satelor, mai cu seamă această îngrijire.

24. Vățășei satelor să-și păzească datoriile lor câte sânt întocmite pentru starea sănătății lăcuiitorilor, să cerceteze în toate zilele casele tuturor, să iscodească și să privegheze, să îngrijească a fi ulițele și curțile măturate, fără cel mai puțin gunoi sau murdalăc. Și pentru orice întâmplare ivită în sat, să-mi aducă raporturile cuvenite.

25. Lăcuiitorii când vor voi a merge să să jăluiască în pricini de ale satului, să nu meargă mai mulți de doi ca să nu să îngreuneze satul cu cheltuieli și fără răvașe de drum de la jurați iscălite de preoți să nu poată ieși din sat or după ce trebuință măcar vor pleca.

26. Dă neapărată trebuință este a fi în fieșcare sat câte o tobă pentru chemare de străji noaptea. Și mai vârtos, la vre-o bănuială de făcători de rele, cu glasul tobei, știind toți lăcuiitorii acest semn, în puține minaturi, să să poată aduna toți.

27. Căpeteniile satelor, împreună cu proprietarii să aibă îndeaproape băgare de seamă asupra mișcării tuturor lăcuiitorilor ca să nu se abată le vre-o faptă tâlhărească sau furișag. Și asupra căroră să va da bănuială, să se dea pă chezășie. Iar simțind pă vreunul abătut, îndată să-l faceți cunoscut Suptocârmuirii, ca să facă cu dânsul ceea ce să îndatorează pentru asemenea oameni.

28. Dumnealor proprietarii sau arendașii or epistații moșiilor satelor acestui plai vor binevoi a lua și dumnealor în băgare de seamă toate aceste instrucții și toate cele ce să ating de ale sale îndatoriri, să le săvârșească fără abatere, încunoștințându-mă în sfârșitul fiecărei luni de să face urmare din partea lăcuiitorilor acelor îndatoriri sau nu.

29. Fieșcare sat să-și aibă scriitor deosebit cărora li să pun cele mai mari îndatoriri ce sânt acestea, adică:

1. A citi poruncile și orice publicație în auzul lăcuitorilor cu deslușire;
2. A le trece în Jurnalul Satului ce trebuie a avea întocmit, scoțând copie întocmai și în sfârșitul fieșcăria luni să vie cu el la Suptocârmuire;
3. A întoarce răspuns din partea pârcălabului și juraților de poruncile ce să vor face;

4. A ținea hârtiile în bună orânduială și cusute pă pricini deosăbite;

5. Raporturile ce le vor face să fie adevărate, căci după asemenea raporturi să dau științe la mai înalte locuri;

6. Să raportuiască în sfârșitul fieșcăria luni, în deosebite hârtii, pă câte o jumătate coală din partea aleșilor și a pârcălabului:

1. Pentru mișcarea și aplecarea lăcuitorilor; 2. De s-au împlini în cursul trecute luni ștraf de la cei cu măsurile nedrepte și de cine anume; 3. De s-au împlinit banii de ștraf de la cei cu vitele stricătoare la bucate, cu arătare de numele lor și suma banilor, a vitelor; 4. De s-au urmat vre-o piatră, înneacăciune, zăpadă mare sau nu și de orice mâhnire sau vătămare să va aduce lăcuitorilor; 5. De s-au omorât din hăitările stricătoare la bucate și la vite, câtă sumă s-au omorât și de cine anume; 6. Dacă în cursul trecutei luni s-au căsătorit sau au murit cinevași din cei trecuți în tabelă sau la socoteala cutii, să se raportuiască iarăși bez de raportul ce se dă la 15 și la 30 ale lunii. 7. Să se încunoștințeze și numărul lăcuitorilor ce și-au așezat casele la linie în trecuta lună; 8. Să se trimită listă de prețul cu care se vând producturile după forma ce se va trimite în urmă; 9. Asemenea și numărul vitelor pripășite în trecuta lună; A lua în băgare de seamă aceste toate povățuiri și, precum să coprinde, să-și urmeze întocmai ale lui îndatoriri.

30 Povățuirile ce s-au slobozit de la Suptocârmuire la trecutul genar, în 26 puncturi să se citească iarăși cu băgare de seamă și să se aducă la întocmai îndeplinire, fără abatere sau cusur.

Toate aceste povățuiri să vor citi de către scriitorii satelor în auzul tuturor lăcuitorilor în toate duminicile și sărbătorile de rând, ca să se pătrună toți de cele întrânsa coprinse și să se urmeze cu scumpătate, fără cea mai mică împotrivire, căci pentru orice cusur vinovatul are a-și lua răsplata cu osândă.

Iar că ați înțeles povățuirile mele și le veți urma întocmai, să se iscălească în dosul aceștia proprietarii fieșcăreia moșii, preotul, pârcălabul, aleșii, comisarii și câțiva din sătenii fieșcăruia sat.

835 octomvr.

Suptocârmuitor, Sluger C. Tigveanu no 5776”.

Anexa 2

„Ocârmuirea județului Argeș

D. sluger Costache Tigveanu, suptocârmuitorul Plaiului Aref

După alăturata carte a Cînstitului Sfat Administrativ de supt no 6732, te-ai întărit dumneata suptocârmuitor la Plaiul Arefului, care-a primind-o, numaidecât să mergi la numitul plai și întâlnindu-te cu dumnealui armaș Iordache Titopolos, cel care s-au aflat până acum suptocârmuitor, să iei mai întâi supt zapt d. toți dorobanții, toate condicile, delile și hârtiile câte de la începerea Regulamentului sânt trimise după trebuință la acel plai, osebite în deli pă pricini de câte sânt săvârșite și opisele lor iscălite, pă care îndată să te și silești a le săvârși, fără cea maipuțină întârziere, căci călcând cea neapărată datorie la vreme și a da științele ce vi să cer la soroacile hotărâte a nu aduce canțelarii înpiedicări la săvârșireacelor ce sânt puse asupra-i, ținându-să numai de poftoriri la cele ce să cuvine a lua săvârșire, după cea întâi poruncă. Și să nu dai singur îndemnare a să încunoștința pentru d. ceea ce niciodată nu ar voi Ocârmuirea.

Drept aceea, spre a avea luminare înaintea ochilor, au socotit Ocârmuirea a face o poftire pentru câte anume au putut găsi în delile sale că sânt însărcinările suptocârmuitorului și pentru câte să cuvine a să păzi neîntârziat.

1. Să nu te abați cătuși dă puțin din copriinderea cărții Cînstitului Sfat... prin care te numești suptocârmuitor.

2. Împlinirea banilor dăjdiilor să se urmeze la soroacele ce sânt cunoscute și în vremea ce să va cere de către Ocârmuire, potrivit cu trebuința. Și sumă dă bani asupra-ți să nu ții, căci la orice întâmplare, nu-ți vei avea îndreptarea.

3. Strejile de noapte să fie nestrămutate prin sate, în toată vremea, urmându-să paza de către lăcuitorii fieșcăruia sat, pe rând, de la 20 familii, unul pă fiecare noapte, la întâmplare dă pătими cu apropiere de făcătorii dă rele.

4. Orice băjenari fugari să va găsi în vre-un sat, venit în urma catagrafii, fără formalitățile legiuite, să se întoarcă la urma lui, să cerceteze prin a cui știință s-au sprijinit în sat, să se raportuiască Ocârmuirii, trimițând și pă acel călcătoriu de întocmirea legiuită întru aceasta.

5. Dorobanții să fie însemnați întocmai după povața proiectului, îmbrăcați, înarmați bine, deprinși la arme și când să vor trimite prin sate, să nu să abată supărare către lăcuitori, atât ai Suptocârmuirii, cât și ai Ocârmuirii, că pentru aceia li se dă drepturi însămnate și câte un leu pentru cheltuială pă zioa care slujește.

6. Socoteala cutiilor de legiuita zeciuală dă cele osebite venituri însemnate, cum oboară, spornici și altele ce s-au legiuit, să se așeze îndată după istovirea trimestrului dă banii dajdii; toate satele să aibă cutii dă tinichea cu lacăt și cu pecetea epitropilor și la dăschidere să fie toți de a ocârmui venitul cutii. Socotelile cutii să fie bune, lămurite, adesea cercetate, să nu dea prilej epitropilor a face cea mai mică mîncătorie sau a ascunde dreptul ce să cuvine să intre într-acest venit, nici să năpăstuiască vre-un lăcuitor.

7. Să aibă de aproape băgare dă seamă asupra măsurilor cântarelor, ocalilor și orinde să va dovedi vicleană vânzare, să se ia ștraf hotărât și să le facă venit, potrivit cu întocmirea făcută întru aceasta.

8. Să se raportuiască la Ocârmuire, la fieșcare soroc pus dă mișcarea lăcuiitorilor, dă mortalitate, dă lăcuste, dă ivirea vreunei molime, de boale în vite, dă piatră, dă înecăciuni și dă orice mâhnire și pătimire ar aduce lăcuiitorilor.

9. Să se dea știință pă fieșcare săptămână dă producturile ce să scoate... cu prețul care să vinde.

10. Să se urmeze trimiterea catastihului acturilor țivile, adică morți, născuți, la sorocul pus dă 15 zile, căci zăbovind aduce Ocârmuirii zmințeală, cum și cel cerut la câte două luni întru aceasta.

11. Să se citească adeseori eczemblarurile trimise pe lângă poruncile din partea Stăpânirii, îndatorând-să dă aproape preoții bisericilor ca, în fiecare duminică și praznic, să le facă aducere aminte lăcuiitorilor fieșcăruia eczemblar trimis de la Stăpânire, cum și porunca publicitoare povățuindu-i întru întocmai urmare și săvârșire fără abatere din partea fieșcăruia.

12. Răvașile dă drum ce să dau sătenilor care din satele lor după în parte-le trebuință, să fie dăslușite, iscălite dă preot, adevărite dă suptocârmuitor sau dă proprietarul moșii.

13. Drumurile cele mari dă poște, adică Drumul Olacului, să fie în cea mai bună stare, adică drese, curățite de rădăcini, lărgite după poruncă și aduse în cea mai bună stare. Și podurile din aceste drumuri.

14. Drumurile comerțiale să fie și acelea în bună stare.

15. Catagrafiile ce să cer, cum dă sămănuturi dă pogoane, dă roduri, dă vite și de orice alt, să se facă cu cea mai mare scumpătate și prin chiar a d. lucrare ca să fie adevărată și fără cea mai mică bănuială.

16. Însumarea militarilor, în vremea ce să va cere, să nu să aștepte înboldiri, ci să se facă îndată și potrivit poruncilor ce se dau și a proiectului cunoscut, fără cătuși de puțin abatere.

17. Pârcălabii și jurații să fie asemănători poruncilor date și cu cererea celor mai mulți din cetașii satului sălășlurilor.

18. Pătulile de rezervă și gropile dă miei să fie bine păstrate și în starea cea mai bună, căci acelea trebuie în orice vreme păzite.

19. Oboarele dă vite ce sânt date în seama juraților, după eczemblaruri, să se păzească fără abatere, cercetându-să adesea jurații și la tot trimestrul, cerându-li-să socoteala, să se puie în cutie venitul ce să va fi adunat, făcându-să îndeaproape băgare de seamă că acești jurați tăinuesc pentru în parte-le enteres, drept care s-ar cuveni a să face venit cutii.

20. Să să ceară foaie dă vitele dă pripas, care nu s-au găsit stăpânii lor și, după coprinderea eczemblarurilor, s-au dat în păstrarea proprietarilor, ca să știe Ocârmuirea numărul și felurimea unor asemenea vite dă pripas și de să află în ființă la acea cum sau înstreinat.

21. Pâinea, carnea, lumânările ce să vând pă la bisericile din sate de către băcănașii din partea locului să fie bune, să se vândă cu preț cuviincios, potrivit prețului... în orașele dă capitală.

22. Vătășii satelor să-și păzească datoriile câte sânt întocmite pentru starea sănătății lăcuiitorilor, să cerceteze în toate zilele casele tuturor, să iscodească și să privegheze verice întâmplare ivită în sat, să dea raporturile cuvenite.

23. Banițele cele nepotrivite să se ia după la lăcuiitori și să nu mai dijmuiască astfel de baniți decât potrivite cu banițile ce s-au trimis de la Cinstita Visterie, înfierate, neîngăduind pă nimeni nici a da, nici a primi cu altfel de banițe.

24. Lăcuiitorii când vor voi a merge să să jăluiască în pricini de ale satului, să nu meargă mai mult de doi, ca să nu îngreoneze satul cu cheltuieli și fără răvaș de drum de la jurații satului, iscălită de preoți, să nu poată ieși din sat ori după ce trebuință măcar vor pleca.

25. Hărțile Suptocârmuirii să fie în cea mai bună orânduială, cusute, așezate în deli, pă pricini, și puse în dulap, precum s-au arătat la....

26. Să să dezvolteze și să să domirească bine clăcașii la răspunderea datoriilor proprietății, cum și proprietarii întru cererea dreptului potrivit cu Regulamentul, fără a să năpăstui, nici o parte, nici alta.

27. Dorobanții să se poarte prin sate cu liniște, blândețe, neîndrăznind a bate sau a cere de la lăcuiitori conace și altele, precum era obiceiul mai înainte, fără numai să se silească întru săvârșirea cu care vor fi orânduiri.

28. Rândurile dorobanților să se păzească după întocmiri și cu bună orânduială; plata să li să răspundă dăplin și în bani curați, precum să știa. Să fie bine îmbrăcați, înarmați cu arme, potrivit după proiectul întocmit pentru dânșii.

29. Să aibă îngrijire de aproape vătășii satelor cu raporturile ce dau pă săptămână să fie adevărate, căci după niște asemenea raportuiri, să dau știință la mai înalte locuri.

30. Fieșcare sat având strejile bune, regularisite, să-și facă și tobă, care este de neapărat trebuincioasă pentru chemarea de strajă noaptea și mai vârtos când să va ivi vre-o bântuială de făcători de rele, ori că au intrat în sat sau că au trecut pe delături, cu glasul tobei, știind toți lăcuiitorii acest semn, în puține minaturi să poate aduna cu toții.

31. Așezarea satelor pe linie să înceapă a să înainta, mai vârtos cei care să află risipiți, cu hălăduința prin locuri dosnice, să-i tragă în locul ce va fi însemnat de așezatul satului pe linie, cum și cei care vor voi a face din nou case și împrejmui, nicicum să nu să îngăduiască a să statornici la alt loc decât la acela care va fi potrivit de a așeza satul.

32. Magaziile de rezervă și cutiile satelor să fie supt cea mai de aproape îngrijire a proprietarilor ca o datorie firească și după Regulament.

33. Căpeteniile satelor să aibă de aproape băgare de seamă asupra mișcării tuturor lăcuiitorilor ca să nu să abată de la vre-o faptă tâlhărească sau furtișag și asupra căroră va avea bănuială să-i dea pe chezașie, iar simțind pe vreunul abătut, îndată să-l facă cunoscut suptocârmuitorului plășii ca să țină cu dânsul a ceea ce îndatorează poruncile pentru asemenea oameni.

34. Vitele țaranilor să nu calce, nici iarna, nici vara, locurile sămănăturilor câmpului sau livezi.

35. Lupii, ciorile și alte fiară stricătoare de vite și de bucate să să împușce și să să omoare, încât de s-ar putea să se stârpească sămânța unor asemenea jigăanii aducătoare de pagube, raportuind la fieșcare sfârșit de lună ce jigăanii s-au omorât.

36. Să se strășnicească de obște toți lăcuiitorii a sărbători duminicile și a merge la biserică căci aceasta este cea mai mare cinste a unui blagoslovit creștin. Și cele dintâi datorii ale creștinătății, care izvorăște din bunățile fieșcăruia și trupește și sufletește.

37. Să se citească toate delile cu cea mai mare pătrundere și câte nu vor fi săvârșite, să se săvârșească prin lucrare sau prin dare de răspuns.

38. Să se ție jurnal cu toată deslușirea pentru lucrurile plășii, întocmai cum ține și canțelaria.

Toate acestea de mai sus instrucții, cum și altele câte prin porunci... să îndatorează, păzindu-le cu nestrămutare.

Ocârmuirea va fi îndatorată a recomăndui bunele purtări unde se cuvine, spre dobândirea răspunderii ce este făgăduită celui bun lucrător, iar împotriva va fi silită a nu să ascunde, când fără nădejde neorânduială s-ar ivi.

De primire și întocmai urmare a câte vă deslușește mai sus, să așteaptă răspuns, cu pă deplină făgăduială că nu să va face cea mai mică abatere, spre a sta drept sinet în canțelarie.

835 octombrie 21

Ocârmuitor, C. Brătianu S. Clucer G. Enescu No 7052”¹²⁴.

THE LIFE AND THE ACTIVITY OF THE INHABITANTS OF AREF BETWEEN 1833 AND 1838

Abstract

The author presents inedited information about the inhabitants of Arefu between 1833 and 1838. Various aspects of their political, social, economical and spiritual life are included.

The conflict between the socmen and leaseholders or owners are solved by the high power in Albești.

Other subjects discussed in the paper: the surplus of goods sold in markets.

The most of the mills are placed along the waters from the flat mountain region: Șerbănești, Valea, Topolog, Argeș, Codeca, Turburea, Vâlsan, Salcea, Rânsatu, Salca and Rădăcinești.

The building of the house in life was a priority of the inhabitants.

The majority of the fountains from the flat mountain region had drinkable water.

The annex 1 includes 30 orders of purveyor C. Tigveanu in October 1835, when he was appointed as chief of the region Aref.

The annex 2 includes the 38 provisions dictated by the sawyer C. Brătianu to C. Tigveanu when he was appointed in a new function.

¹²⁴ *Ibidem*, f. 16-19.